

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στο κατάστημά του, στις 5 Δεκεμβρίου 2022, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκόρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Χριστίνα Κούνα, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Καλακίκος, Άννα Παπαπαναγιώτου, Ελένη Σκορδά, Νικόλαος Βόγκας και Ευαγγελία Πασπάτη, Σύμβουλοι. Η Αντιπρόεδρος Μαρία Αθανασοπούλου και οι Σύμβουλοι Γεώργιος Βοΐλης, Ελένη Λυκεσά, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Δημήτριος Κοκοτσής και Ιωάννης Βασιλόπουλος απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Σταμάτιος Πουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος στην Υπηρεσία Επιτρόπου "Γραμματεία" του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Βάσει των άρθρων

- (1) 98 παρ. 1 (ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος,
- (2) 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143),
- (3) 26 παρ. 1 (β), 53 και 99 του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου - ν. 4820/2021 (Α' 130) και
- (4) 64 του ν. 4949/2022 (Α' 126).

Αφού έλαβε υπόψη

(α) Την Έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου "Απολογισμός και Ισολογισμός του Κράτους", που απεστάλη, σύμφωνα με το άρθρο 167 παρ. 1 του ν. 4270/2014, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στις

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

19.10.2022 (βλ. διαβιβαστικό έγγραφο 58101/19.10.2022 της ως άνω Υπηρεσίας Επιτρόπου),

(β) την Έκθεση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, που απεστάλη στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το 2/180133/ΔΛΓΚ/11.11.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης (Τμήμα Α΄) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους,

(γ) την 1/2022 Πράξη του Ενάτου Τμήματος (Τμήμα Ελέγχων ΙΙ) και

(δ) την ενώπιον της Ολομέλειας εισήγηση του Συμβούλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Κωνσταντίνου Κρέπη, όπως διατυπώθηκε στην 24η συνεδρίαση αυτής της 5ης Δεκεμβρίου 2022 (Θέμα Α΄).

Και άκουσε

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ενέκρινε ομόφωνα

Τη συνημμένη Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού των Εσόδων και Εξόδων του Κράτους έτους 2021 και του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2021, που διαβιβάστηκαν στο Δικαστήριο με το 2/140799/ΔΛΓΚ/29.7.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης (Τμήμα Α΄) της Γενικής Διεύθυνσης Θησαυροφυλακίου και Δημοσιονομικών Κανόνων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ****ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ****ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ**

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΤΟΥΣ 2021 ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
(ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ) ΚΑΙ
ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021**

**24η Γενική Συνεδρίαση της Ολομέλειας
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
της 5ης Δεκεμβρίου 2022**

Περιεχόμενα

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	9
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	17
ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	17
1.1. Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών	17
1.2. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έσοδα.....	21
1.3. Οι αποκλίσεις εισπράξεων της περιόδου αναφοράς (2021) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2020).....	24
1.4. Επιστροφές εσόδων, διαγραφές εσόδων και εισπρακτέο υπόλοιπο	25
1.5. Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	30
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	30
2.1. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Οικονομικού Έτους 2021	30
2.2. Έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών).....	32
2.3. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έξοδα	33
2.4. Οι αποκλίσεις πληρωμών της περιόδου αναφοράς (2021) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2020)	36
2.5. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών.....	38
2.6. Πιστώσεις υπό κατανομή	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	42
ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	42
3.1. Ανάλυση Αποθεματικού	42
3.2. Μητρώο Δεσμεύσεων – Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης	45
3.3. Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	47
3.4. Ισοζύγιο οικονομικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση και με φορείς του εξωτερικού..	48
3.5. Το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων.....	50
3.6. Έλεγχος δημοσίων υπολόγων	52
3.7. Έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.....	53
3.8. Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	55
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	55
4.1. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	58

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ	61
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021 ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	61
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	67
<i>Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Κεντρικής Διοίκησης</i>	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	69
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	69
(ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΤΗΣ 31 ^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021	69
6.1. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	70
6.1.1. Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία	70
6.1.1.1. Ενσώματα και Άυλα Πάγια	70
6.1.1.2. Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	71
6.1.1.3. Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	72
6.1.2. Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία.....	74
6.1.2.1. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.....	74
6.1.2.2. Απαιτήσεις	75
6.1.2.3. Προκαταβολές.....	77
6.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	77
6.2.1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	77
6.2.1.1. Πληρωτέες υποχρεώσεις.....	77
6.2.1.2. Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	79
6.2.1.3. Παροχές σε εργαζόμενους	79
6.2.2. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	79
6.2.3. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	80
6.2.3.1. Σχέση Δημοσίου Χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)	83
6.2.4. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	84
6.2.5. Προβλέψεις	84
6.2.6. Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	88
<i>ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021..</i>	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	90
<i>ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2021</i>	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	92
<i>ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ</i>	92
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	94

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο δικαστικός έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης, που ανατίθεται από το Σύνταγμα στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο, ολοκληρώνεται με τον έλεγχο του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους (άρθρο 98 παρ. 1 ε΄ του Συντάγματος). Η δε αρμοδιότητα αυτή του Δικαστηρίου, καθώς ασκείται προκειμένου να ενημερωθεί η Βουλή για την ορθότητα και την αξιοπιστία των εν λόγω λογαριασμών, άπτεται συγχρόνως τόσο της ελεγκτικής του αποστολής όσο και των γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων του.

Η διαδικασία διεξαγωγής του ανωτέρω ελέγχου¹ εκκινεί με την αποστολή, μέχρι το τέλος του μηνός Ιουνίου κάθε έτους, του Απολογισμού και Ισολογισμού του Κράτους, μαζί με τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, από το Υπουργείο Οικονομικών στην αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία, αφού ελέγξει την ορθότητα και την αξιοπιστία τους, τούς επιστρέφει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εντός δύο (2) μηνών από την αποστολή τους, μαζί με τις τυχόν παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην αρχική έκθεσή της. Επί των παρατηρήσεων της Υπηρεσίας Επιτρόπου, ο Υπουργός Οικονομικών εκφράζει εγγράφως τις απόψεις και τα σχόλιά του και τα διαβιβάζει στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εντός είκοσι (20) ημερών από την αποστολή τους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην αρχή σε Τμήμα και εν συνεχεία σε Ολομέλεια, συνεκτιμώντας την έκθεση της Υπηρεσίας Επιτρόπου και τις διατυπωθείσες απόψεις του Υπουργού Οικονομικών επ΄ αυτής, αποφαινεται επί της ορθότητας και της αξιοπιστίας του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους με την τελική Έκθεσή του (Διαδήλωση), την οποία αποστέλλει στο Υπουργείο Οικονομικών μέχρι και το τέλος του μηνός Οκτωβρίου κάθε έτους. Το σύνολο δε των ως άνω λογαριασμών, μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που υποχρεωτικώς τους συνοδεύει, εισάγονται από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή προς κύρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος².

¹ Όπως προβλέπεται στο άρθρο 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α΄ 143).

² Εν προκειμένω, ωστόσο, με το άρθρο 64 του ν. 4949/2022 (Α΄ 126), παρατάθηκαν: α) μέχρι τις 31 Ιουλίου 2022, η προθεσμία για την αποστολή από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2021 στο Ελεγκτικό Συνέδριο, β) μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2022, η προθεσμία αποστολής από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Υπουργείο Οικονομικών της Έκθεσης (Διαδήλωσης) επί της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2021 και γ) μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2022, η προθεσμία για την εισαγωγή από τον Υπουργό Οικονομικών του Απολογισμού, Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2021, μαζί με τη Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη Βουλή για κύρωση, η δε εισαγωγή αυτή πρέπει να προηγηθεί της ψήφισης του κρατικού προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2023.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Η παρούσα αποτελεί την, κατ' ενάσκηση της συνταγματικής του αρμοδιότητας και κατόπιν ελέγχου, με βάση και τις λοιπές σχετικές διατάξεις³, Διαδήλωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των αρμοδίως υποβληθέντων σε αυτό λογαριασμών του οικονομικού έτους 2021. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι, ως προς τον Απολογισμό, έλεγχος αξιοπιστίας του λογαριασμού και νομιμότητας και κανονικότητας των υποκειμένων στο λογαριασμό πράξεων, συμπεριλαμβανομένων και των αποκλίσεων που προέκυψαν από την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του ίδιου οικονομικού έτους και, ως προς τον Ισολογισμό και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έλεγχος αξιοπιστίας του λογαριασμού, με αναφορά των κυριότερων διαπιστώσεων που προκύπτουν από την απεικόνιση της χρηματοοικονομικής θέσης και τη διάρθρωση της περιουσιακής κατάστασης του Δημοσίου.

Ο Απολογισμός καταρτίστηκε σε ταμειακή βάση, περιέχει δηλαδή τις εισπράξεις (έσοδα) και πληρωμές που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς (2021).

Όσον αφορά τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, αυτές καταρτίστηκαν με βάση⁴ τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή (ΛΠΠΕ) του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, το οποίο προβλέπεται να εφαρμοσθεί πλήρως από 1.1.2025⁵ (από 1.1.2023 που ήταν ο αρχικός στόχος).

Παράλληλα, για την ορθή διάρθρωση και αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται το απαιτούμενο επίπεδο ανάλυσης και συγκέντρωσης των σχετικών πληροφοριών, έχει γίνει⁶ η αντιστοίχιση των νέων αναλυτικών λογαριασμών εσόδων και εξόδων (ΑΛΕ) του Προϋπολογισμού με τους προϋφιστάμενους κωδικούς αριθμούς εσόδων και εξόδων (ΚΑΕ). Σύμφωνα δε με τη νέα αυτή ταξινόμηση των εσόδων και εξόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, οι ΑΛΕ είναι πλέον κοινοί για τον Τακτικό Προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

³ Βλ. ιδίως άρθρα 53 και 99 του ν. 4820/2021, καθώς και άρθρα 16 και 31 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΦΓ8/42900/29.6.2022 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Β' 4069).

⁴ Βλ. την κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 4 του άρθρου 156 του ν. 4270/2014, 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 εκδοθείσα απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (Β' 3136).

⁵ Βλ. άρθρο 123 ν. 4964/2022 (Α' 150).

⁶ Βλ. την 2/58493/ΔΠΓΚ/31.7.2018 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 3240), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση ιδίως των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014, όπως ίσχυαν τότε.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Απολογισμός είναι ο τυπικός νόμος στον οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους, συναφώς δε και οι υπερβάσεις πιστώσεων που σημειώθηκαν κατά το ίδιο έτος. Ο Απολογισμός καταρτίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων⁷.

Ο Απολογισμός εμφανίζει:

(α) Όσον αφορά τα έσοδα, το σύνολο κατ' είδος (ΑΛΕ) των προϋπολογισθέντων, των βεβαιωθέντων, των διαγραφέντων, των υπολοίπων των βεβαιωθέντων μετά την αφαίρεση των διαγραφέντων, των εισπραχθέντων και των υπολοίπων που απέμειναν για είσπραξη.

(β) Όσον αφορά τα έξοδα, το σύνολο κατά φορέα, ειδικό φορέα και είδος δαπάνης (ΑΛΕ) των πιστώσεων που έχουν προϋπολογισθεί, των πιστώσεων όπως έχουν διαμορφωθεί, των εξόδων που έχουν πληρωθεί, των πιστώσεων που δεν έχουν διατεθεί και των τυχόν υπερβάσεων από τις πιστώσεις όπως έχουν διαμορφωθεί.

Τα έσοδα και τα έξοδα κατατάσσονται στον Απολογισμό με την ίδια ταξινόμηση που, σύμφωνα με την αρχή της ειδικεύσης, κατατάσσονται και στον Προϋπολογισμό⁸.

Κατά τον έλεγχο του Απολογισμού, λόγω της σύνδεσής του με τον Προϋπολογισμό, που συνιστά πράξη πρόβλεψης, ερευνάται εάν τηρήθηκαν οι απορρέουσες από το άρθρο 79 παρ. 2 του Συντάγματος⁹ αρχές:

(α) της ενότητας, υπό την έννοια της εμφάνισης σε ενιαίο Προϋπολογισμό και Απολογισμό του συνόλου των εσόδων και εξόδων,

(β) της καθολικότητας, υπό την έννοια ότι στον Προϋπολογισμό και Απολογισμό εμφανίζονται όλα τα έσοδα και τα έξοδα,

(γ) του ενιασίου ή της ετήσιας διάρκειας, υπό την έννοια της κατάρτισης του Προϋπολογισμού και Απολογισμού για το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ημερολογιακού έτους στο οποίο αφορά ο Προϋπολογισμός¹⁰,

(δ) της ειδικότητας των πιστώσεων, σύμφωνα με την οποία οι πιστώσεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για να εκπληρώσουν άλλη ανάγκη από αυτήν που προσδιορίζεται στον Προϋπολογισμό, εκτός αν η ανακατανομή πιστώσεων επιτρέπεται από τον νόμο¹¹,

(ε) της ειλικρίνειας και της ακρίβειας, σύμφωνα με την οποία κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη που περιέχεται στον Προϋπολογισμό - και κατ' αναλογία για τον Απολογισμό, κάθε εκεί εμφανιζόμενη πληροφορία - πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά

⁷ Βλ. άρθρο 163 ν. 4270/2014.

⁸ Βλ. άρθρο 164 ν. 4270/2014.

⁹ Στο άρθρο 79 παράγραφος 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι «[ό]λα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό».

¹⁰ Βλ. και άρθρο 49 ν. 4270/2014.

¹¹ Βλ. σχετικά άρθρο 51 παρ. 2 ν. 4270/2014.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

στοιχεία¹², υπό την έννοια ότι κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχονται στον Προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού, χωρίς να υπερεκτιμά ή υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις.

Ελέγχονται, επίσης, οι λογαριασμοί των δημοσίων υπολόγων, η νομιμότητα και κανονικότητα των εσόδων και εξόδων, ο τρόπος ανάλωσης των πιστώσεων του Αποθεματικού και η ορθή ή μη τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.

Τα βασικά μεγέθη του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2021 έχουν ως ακολούθως:

(α) Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα, εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών, ανήλθαν σε 54,92 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε αντίστοιχα έσοδα ύψους 52,97 δις ευρώ, κατά 1,95 δις ευρώ ή ποσοστό 3,69%. Έναντι του προηγούμενου έτους είναι αυξημένα κατά 7,51 δις ευρώ ή ποσοστό 15,83%.

(β) Τα έξοδα του Προϋπολογισμού, εξαιρουμένων των εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών, ανήλθαν σε 69,42 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε αντίστοιχα έξοδα ύψους 67,81 δις ευρώ, κατά 1,61 δις ευρώ ή ποσοστό 2,38%. Έναντι του προηγούμενου έτους είναι μειωμένα κατά 756,64 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,08%.

(γ) Το αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ποσού 14,50 δις ευρώ, έναντι ελλείμματος ύψους 14,84 δις ευρώ που ήταν ο στόχος του Προϋπολογισμού. Το έλλειμμα αυτό είναι μικρότερο κατά 8,26 δις ευρώ έναντι του προηγούμενου έτους.

Κατά τα λοιπά, από τον διενεργηθέντα έλεγχο επί της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2021 και της νομιμότητας και κανονικότητας των υποκειμένων σε αυτόν πράξεων, προέκυψαν ευρήματα, τα σημαντικότερα των οποίων μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

(α) Παράβαση των αρχών της καθολικότητας και της ειλικρίνειας και ακρίβειας, που διέπουν την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, λόγω μη συμπερίληψης ορισμένων εσόδων και εξόδων σε αυτόν, σε συνδυασμό με την επανειλημμένη υποεκτίμηση των προβλέψεων του Προϋπολογισμού ως προς το ύψος κάποιων επιμέρους εξόδων, που έχουν πάγιο και επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα.

(β) Πλημμελής χρήση των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού για τη χρηματοδότηση δαπανών φορέων της Κεντρικής Διοίκησης που δεν είναι συμβατές με τον κατά νόμο προορισμό του, καθώς και υψηλά αδιάθετα υπόλοιπα σε ορισμένους από τους φορείς που ενισχύθηκαν κατά τη λήξη της χρήσης.

(γ) Αύξηση των απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2020), καθώς και πλημμελής τήρηση από ορισμένους φορείς του Μητρώου Δεσμεύσεων, στο οποίο δεν καταγράφονται ορθά τα πραγματικά υπόλοιπα των απλήρωτων και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, με συνέπεια οι αποσταλείσες στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δημοσιονομικές αναφορές να μην είναι ακριβείς.

¹² Βλ. σχετικά άρθρο 33 ν. 4270/2014.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(δ) Ύπαρξη αδρανών ή με ελάχιστες κινήσεις λογαριασμών διαχείρισης ενσήμων και υλικού ορισμένων Δ.Ο.Υ., πρακτική που εγκυμονεί κινδύνους απώλειας, φθοράς κ.λπ. των αντικειμένων των διαχειρίσεων αυτών.

(ε) Η οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων, η οποία εκτιμάται ότι θα συμβάλλει ουσιωδώς στην εγκαθίδρυση της δημοσιονομικής νομιμότητας και την αποτροπή σοβαρών δημοσιονομικών κινδύνων, δεν είναι επί του παρόντος επαρκής σε τέτοιο βαθμό ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως αποτελεσματική.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1.1. Έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού εξαιρουμένων των εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, μετά τη μείωση των επιστροφών¹³, ανήλθαν στο ποσό των 54,92 δις ευρώ. Αντιπροσωπεύουν δε το 30,23% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), το οποίο εκτιμάται σε 181,68 δις ευρώ¹⁴.

Πίνακας 1
Εισπραχθέντα έσοδα Προϋπολογισμού 2021
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οικονομικό Έτος 2021 (Ποσά σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου	Προϋπολογισμός 2021 (1)	Βεβαιωθέντα 2021 (2)	Λαγγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο (6)	% Εκτέλ. Προϋπολογισμού (5/1)
ΕΣΟΔΑ (ΑΑΕ R1)	52.640.000.000,00	174.124.254.011,95	1.267.951.447,81	5.108.888.118,27	54.917.589.897,68	112.885.429.558,24	104,88%
Φόροι (ΑΑΕ R1.1)	43.387.000.000,00	81.389.429.973,28	683.768.329,24	4.943.920.597,55	43.181.498.527,50	32.780.242.518,99	99,07%
Κοινωνικές εισφορές (ΑΑΕ R1.2)	53.000.000,00	61.930.937,38	0,05	5.124,10	55.318.981,40	6.606.831,83	104,38%
Μεταβιβάσεις (ΑΑΕ R1.3)	6.951.000.000,00	21.777.090.937,21	58.347.779,12	382.429,74	8.711.763.516,62	13.006.597.211,73	125,33%
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΑΕ R1.4)	595.000.000,00	1.691.963.209,21	3.299.110,67	13.084.204,18	597.629.745,61	1.077.950.148,75	100,44%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΑΑΕ R1.5)	1.454.000.000,00	69.003.838.954,87	522.536.228,73	145.940.757,70	2.371.329.126,50	65.964.032.841,94	163,09%
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΑΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΑΑΕ R2)	380.000.000,00	4.602.017,17	374,21	0,00	4.473.029,05	128.713,91	1,36%
Πωλήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων (ΑΑΕ R3.1)	380.000.000,00	4.602.017,17	274,21	0,00	4.473.029,05	128.713,91	1,36%

¹³ Δηλαδή των εσόδων που εισπράχθηκαν αχρεωστήτως και για τον λόγο αυτό επεστράφησαν.

¹⁴ Δελτίο τύπου Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) «Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί και Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί Έτος 2021 (2η εκτίμηση)», 18.10.2022.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Κατηγορία εσόδου	Προϋπολογισμός 2021 (1)	Βεβαιωθέντα 2021 (2)	Λαγραφθέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο (6)	% Εκτέλ. Προϋπο- λογισμού (5/1)
Πωλήσεις Τιμαλόφων (ΑΑΕ R33)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Σύνολο Εσόδων	52.970.000.000,00	174.128.856.029,12	1.267.951.722,02	5.108.888.118,27	54.922.012.926,68	112.885.558.267,15	108,69%

Τα ως άνω καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Προϋπολογισμού προήλθαν ως επί το πλείστον από φόρους ποσού 43,18 δις ευρώ (ποσοστό 78,62% επί των εισπράξεων), μεταβιβάσεις ποσού 8,71 δις ευρώ (ποσοστό 15,86% επί των εισπράξεων), λοιπά τρέχοντα έσοδα ποσού 2,37 δις ευρώ (ποσοστό 4,32% επί των εισπράξεων) και πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών ποσού 597,63 εκατ. ευρώ (ποσοστό 1,09% επί των εισπράξεων).

Οι εισπράξεις φορολογικών εσόδων, που συνιστούν το βασικότερο έσοδο του Προϋπολογισμού, περιλάμβαναν κυρίως:

(α) Φόρους Προστιθέμενης Αξίας που εισπράττονται μέσω Δ.Ο.Υ. και Τελωνείων ποσού 15,02 δις ευρώ (ποσοστό 34,79% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(β) Φόρο εισοδήματος ποσού 13,31 δις ευρώ (ποσοστό 30,83% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων ποσού 9,62 δις ευρώ (ποσοστό 22,28% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων ποσού 2,58 δις ευρώ (ποσοστό 5,96% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(γ) Ειδικούς φόρους κατανάλωσης ενεργειακών, καπνικών και λοιπών προϊόντων ποσού 6,65 δις ευρώ (ποσοστό 15,41% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(δ) Τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας - κυρίως Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) - ποσού 2,62 δις ευρώ (ποσοστό 6,06% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων).

(ε) Λοιπούς τρέχοντες φόρους ποσού 1,51 δις ευρώ (ποσοστό 3,49% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, τέλη κυκλοφορίας ποσού 1,44 δις ευρώ.

(στ) Λοιπούς φόρους επί συγκεκριμένων υπηρεσιών ποσού 1,34 δις ευρώ (ποσοστό 3,09% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, φόρους στα μικτά κέρδη τυχερών παιγνίων ποσού 376,84 εκατ. ευρώ, φόρους ασφαλιστρών ποσού 465,90 εκατ. ευρώ και τέλη συνδρομητών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας συνολικού ποσού 274,15 εκατ. ευρώ.

(ζ) Λοιπούς φόρους επί παραγωγής ποσού 1,01 δις ευρώ (ποσοστό 2,33% επί των εισπραχθέντων φορολογικών εσόδων) και, ιδίως, τέλος επιτηδεύματος ποσού 409 εκατ. ευρώ και συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της Τράπεζας της Ελλάδος ποσού 470,51 εκατ. ευρώ.

Οι εισπράξεις από μεταβιβάσεις περιλάμβαναν κυρίως επιχορηγήσεις επενδύσεων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) συνολικού ποσού 6,76 δις ευρώ (ποσοστό 77,54% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις) και, ιδίως, από το Ταμείο

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Περιφερειακής Ανάπτυξης (ποσού 2,69 δις ευρώ), το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ποσού 2,31 δις ευρώ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ποσού 576,65 εκατ. ευρώ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ποσού 623,63 εκατ. ευρώ) και το Ταμείο Συνοχής (ποσού 241,64 εκατ. ευρώ), καθώς και τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποσού 1,49 δις ευρώ (ποσοστό 17,07% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις), που σχετίζονται, ιδίως, με την επιστροφή ποσού 1,44 δις ευρώ από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA - ποσοστό 16,52% επί των εισπράξεων από μεταβιβάσεις).

Οι εισπράξεις λοιπών τρεχόντων εσόδων περιλάμβαναν κυρίως επιστροφές δαπανών ποσού 990,62 εκατ. ευρώ (ποσοστό 41,78% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων), φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις ποσού 623,94 εκατ. ευρώ (ποσοστό 26,31% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων), λοιπά πρόστιμα ποσού 157,93 εκατ. ευρώ (ποσοστό 6,66% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων), διανεμόμενο εισόδημα εταιριών ποσού 256,63 εκατ. ευρώ (ποσοστό 10,82% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων) και ενοίκια φυσικών πόρων ποσού 222,63 εκατ. ευρώ (ποσοστό 9,39% επί των εισπράξεων λοιπών τρεχόντων εσόδων).

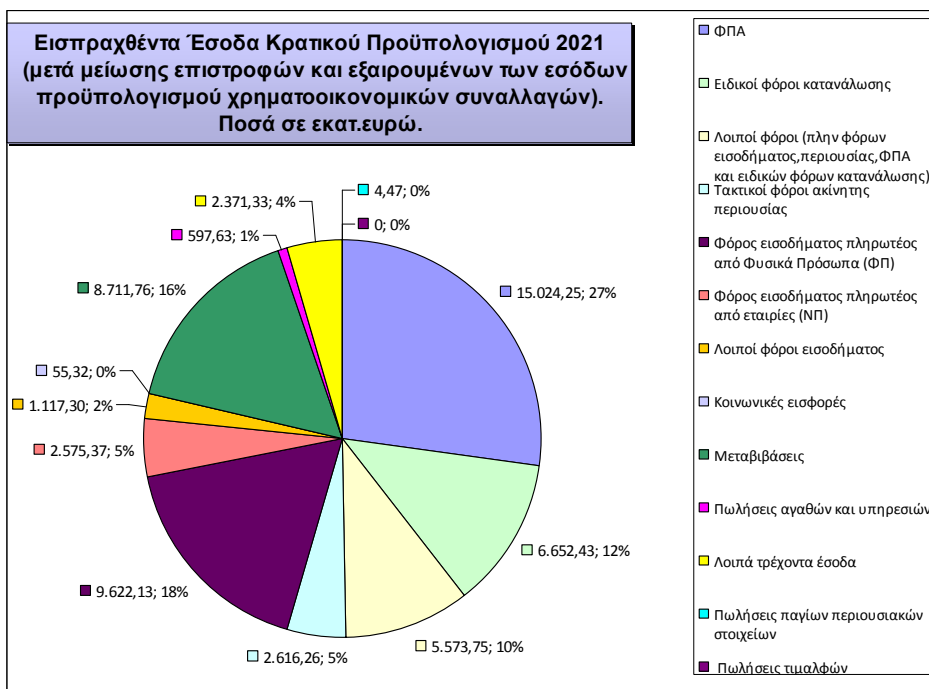
Οι εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών περιλάμβαναν κυρίως παράβολα ποσού 131,66 εκατ. ευρώ (ποσοστό 22,03% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών), παροχή υπηρεσιών ποσού 162,41 εκατ. ευρώ (ποσοστό 27,18% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών) και προμήθειες ποσού 256,76 εκατ. ευρώ (ποσοστό 42,96% επί των εισπράξεων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών).

Κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, σύμφωνα με την οποία όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα πρέπει να εμφανίζονται στον Προϋπολογισμό (όπως και οι αντίστοιχες πραγματοποιήσεις στον Απολογισμό), στα βεβαιωθέντα έσοδα ποσού 174,13 δις ευρώ και κατά συνέπεια και στο εισπρακτέο υπόλοιπο της 31^{ης}.12.2021, ποσού 112,84 δις ευρώ, δεν περιλαμβάνονται απαιτήσεις Τελωνείων οικονομικού έτους 2021 και παλαιότερων, συνολικού ποσού 6,25 δις ευρώ. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι τα εισπραχθέντα έσοδα Τελωνείων έτους 2021, ποσού 13,30 δις ευρώ, συμπεριλαμβάνονται στα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, ποσού 54,92 δις ευρώ.

Η κατά τα ανωτέρω σύνθεση των εισπραχθέντων εσόδων απεικονίζεται στο ακόλουθο Γράφημα 1:

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Γράφημα 1
Σύνθεση εισπραχθέντων εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού 2021
(μετά τη μείωση των επιστροφών και εξαιρουμένων των εσόδων προϋπολογισμού
χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 54,92 δις ευρώ υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού, που προέβλεπε έσοδα ποσού 52,97 δις ευρώ, κατά 1,95 δις ευρώ ή ποσοστό 3,69%. Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη ότι το έσοδο από την αξιοποίηση της έκτασης του Ελληνικού είχε προϋπολογισθεί στα Έσοδα Προϋπολογισμού μη Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών στο ποσό των 300 εκατ. ευρώ, ενώ το αντίστοιχο εισπραχθέν ποσό (253,07 εκατ. ευρώ) καταχωρήθηκε στα Έσοδα Προϋπολογισμού Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών, η ως άνω υπέρβαση είναι στην πραγματικότητα μεγαλύτερη και ανέρχεται σε 2,21 δις ευρώ. Οφείλεται κυρίως στις αυξημένες, έναντι του Προϋπολογισμού, εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υπέρβαση κατά 1,76 δις ευρώ) και από λοιπά τρέχοντα έσοδα (υπέρβαση κατά 917,33 εκατ. ευρώ), η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις μειωμένες σε σχέση με τον Προϋπολογισμό εισπράξεις φορολογικών εσόδων (υστέρηση κατά 405,50 εκατ. ευρώ) και πωλήσεων παγίων περιουσιακών στοιχείων (πραγματική υστέρηση κατά 72,45 εκατ. ευρώ).

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

1.2. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έσοδα

Κατά το έτος αναφοράς (2021) παρατηρήθηκαν υστερήσεις και υπερβάσεις εισπραξέων έναντι του Προϋπολογισμού τόσο στις μείζονες κατηγορίες εσόδων όσο και σε επιμέρους υποκατηγορίες αυτών.

(i) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων όπου τα εισπραχθέντα έσοδα υστέρησαν έναντι των προβλέψεων του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

(α) Φόρος Προστιθέμενης Αξίας λοιπών περιπτώσεων που εισπράττεται μέσω Δ.Ο.Υ., όπου το εισπραχθέν ποσό των 9,26 δις ευρώ υστέρησε κατά 721,18 εκατ. ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί (9,98 δις ευρώ).

(β) Φόρος εισοδήματος, όπου το εισπραχθέν ποσό των 13,31 δις ευρώ υστέρησε κατά 905,20 εκατ. ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί (14,22 δις ευρώ). Η υστέρηση αφορά κυρίως στο φόρο εισοδήματος πληρωτέο από φυσικά και νομικά πρόσωπα κατά τα ποσά των 295,87 και 646,63 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

(γ) Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), όπου το εισπραχθέν ποσό των 2,58 δις ευρώ υστέρησε κατά 168,38 εκατ. ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί.

(δ) Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων, όπου το εισπραχθέν ποσό των μόλις 4,47 εκατ. ευρώ υστέρησε κατά 325,53 εκατ. ευρώ εκείνου που είχε προϋπολογισθεί. Ωστόσο, η πραγματική υστέρηση ανέρχεται σε 72,46 εκατ. ευρώ, καθώς το εισπραχθέν ποσό των 253,07 εκατ. ευρώ από την α΄ δόση του αντιτίμου για την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην Διεθνούς Αεροδρομίου του Ελληνικού από την εταιρεία Lamda Development (προϋπολογισμού 300 εκατ. ευρώ) καταχωρήθηκε στα χρηματοοικονομικά έσοδα, δεδομένου ότι η εν λόγω συναλλαγή αφορούσε σε πώληση μετοχών.

(ii) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εσόδων όπου τα εισπραχθέντα έσοδα υπερέβησαν τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

(α) Φόροι Προστιθέμενης Αξίας που εισπράττονται από Τελωνεία, όπου το εισπραχθέν ποσό των 5,76 δις ευρώ υπερέβη κατά 845,35 εκατ. ευρώ το ποσό των 4,92 δις ευρώ που είχε προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό.

(β) Επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA), όπου το εισπραχθέν ποσό των 1,44 δις ευρώ υπερέβη κατά 1,29 δις ευρώ το ποσό των 151 εκατ. ευρώ που είχε προϋπολογισθεί. Το εν λόγω έσοδο περιλαμβάνεται στις τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προήλθε δε από την επιστροφή των κερδών των ελληνικών ομολόγων που διακρατούν οι Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης, τα οποία προέκυψαν από τη «Συμφωνία για τα Καθαρά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ενεργητικού»¹⁵.

¹⁵ Agreement on Net Financial Assets. Η εν λόγω συμφωνία συνήφθη μεταξύ των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών των κρατών - μελών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους της Ευρωζώνης.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(γ) Έσοδα από επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου το εισπραχθέν ποσό των 6,76 δις ευρώ παρουσίασε υπέρβαση, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, κατά 128,02 εκατ. ευρώ.

(δ) Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις, όπου το εισπραχθέν ποσό των 267,86 εκατ. ευρώ παρουσίασε υπέρβαση, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, κατά 223,86 εκατ. ευρώ. Η υπέρβαση οφείλεται κυρίως στις αυξημένες εισπράξεις από: α) μέρος ΕΕΤΤ, που υπερέβη κατά 63,22 εκατ. ευρώ τα έσοδα που είχαν προϋπολογισθεί, β) απολήψεις από Ν.Π.Δ.Δ. ποσού 57,89 εκατ. ευρώ, για τις οποίες δεν είχαν προϋπολογισθεί έσοδα και γ) πλειστηριασμούς αδιάθετων δικαιωμάτων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ποσού 95 εκατ. ευρώ, για τις οποίες επίσης δεν είχαν προϋπολογισθεί έσοδα, καθώς ο οικείος ΑΛΕ δημιουργήθηκε εντός του έτους 2021¹⁶.

(ε) Ενοίκια φυσικών πόρων, όπου το εισπραχθέν ποσό των 223,63 εκατ. ευρώ παρουσίασε υπέρβαση, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό, κατά 198,63 εκατ. ευρώ. Η υπέρβαση οφείλεται κυρίως στις αυξημένες εισπράξεις από άδειες χρήσης ραδιοσυχνότητας επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής κατά ποσό 200,43 εκατ. ευρώ.

(στ) Επιστροφή δαπανών, όπου το εισπραχθέν ποσό των 990,62 εκατ. ευρώ υπερέβη κατά 645,62 εκατ. ευρώ το ποσό των 345 εκατ. ευρώ που είχε προϋπολογισθεί.

(ζ) Τέλη κυκλοφορίας, όπου το εισπραχθέν ποσό των 1,44 δις ευρώ υπερέβη κατά 348,89 εκατ. ευρώ εκείνο που είχε προϋπολογισθεί.

Κατά την περίοδο αναφοράς υπήρξαν ευρήματα που σχετίζονται με την πλημμελή τήρηση των αρχών της καθολικότητας και της ειλικρίνειας και ακρίβειας, που διέπουν την κατάρτιση του Προϋπολογισμού. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι τα εξής:

(α) Ο Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (πρώην Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων) αποδίδει κατ' έτος¹⁷ ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) των ταμειακών διαθεσίμων του, ως δημόσιο έσοδο, στον Κρατικό Προϋπολογισμό, το οποίο και διατίθεται αποκλειστικά για την πληρωμή δαπανών και την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, για την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς και για την ενίσχυση των δράσεων συνεργασίας με τους φορείς του σύγχρονου πολιτισμού. Ανάλογη υποχρέωση απόδοσης ποσοστού έως 40% των ετησίων διαθεσίμων του από το οικονομικό έτος 2013 και εφεξής βάρυνε και το (πρώην) Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων¹⁸.

Κατά το οικονομικό έτος 2021 ο Ο.Δ.Α.Π. απέδωσε στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού το ποσό των 57,89 εκατ. ευρώ, το οποίο εισήχθη ως δημόσιο έσοδο στον Κρατικό Προϋπολογισμό υπό τον ΑΛΕ «Απολήψεις από Ν.Π.Δ.Δ.». Ωστόσο, κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, σύμφωνα με την οποία όλα τα δημόσια έσοδα και έξοδα πρέπει να εμφανίζονται στον Προϋπολογισμό, σχετική με τα ανωτέρω πρόβλεψη δεν συμπεριλήφθηκε ούτε στα έσοδα ούτε στις δαπάνες του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2021. Σημειώνεται συναφώς ότι αντίστοιχη πρόβλεψη δεν είχε

¹⁶ Βλ. την 2/45928/ΔΠΓΚ/5.2.2021 (Β' 512) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών.

¹⁷ Βλ. άρθρο 17 του ν. 4761/2020 (Α' 248).

¹⁸ Βλ. άρθρο 10 του ν. 736/1977 (Α' 316), όπως ίσχυε μέχρι την κατάργησή του με το άρθρο 44 του ν. 4761/2020.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

συμπεριληφθεί ούτε στους Προϋπολογισμούς των προηγούμενων οικονομικών ετών 2019 και 2020, όπου εισπράχθηκαν για την ίδια αιτία τα ποσά των 66,36 εκατ. ευρώ και 67 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

(β) Κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, στον Κρατικό Προϋπολογισμό δεν περιλαμβάνονται τα έσοδα που προέρχονται από την παροχή υγειονομικών υπηρεσιών σε ασφαλισμένους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. εκ μέρους των Στρατιωτικών Νοσοκομείων, που συνιστούν Υπηρεσίες (μονάδες) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όπως και οι αντίστοιχες δαπάνες που συσχετίζονται με τα έσοδα αυτά.

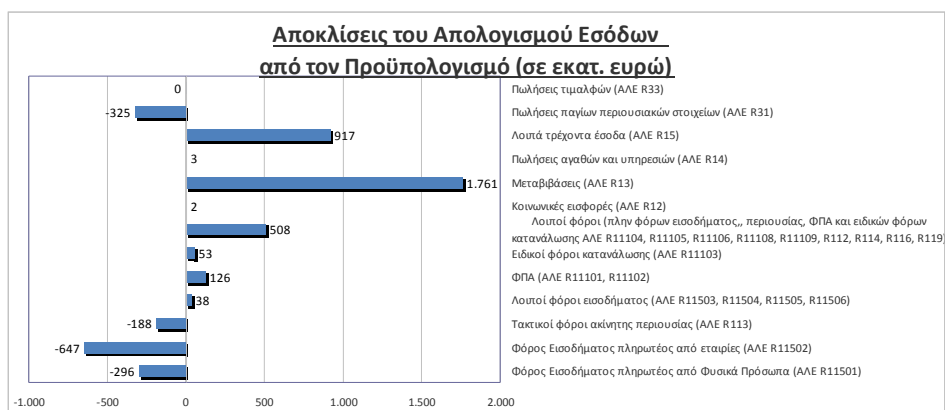
(γ) Κατά το έτος αναφοράς οι εισπράξεις από άδειες χρήσης ραδιοσυχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής ανήλθαν στο συνολικό ποσό των 202,43 εκατ. ευρώ, εκ του οποίου ποσό 193,70 εκατ. ευρώ συνιστά αντάλλαγμα παραχώρησης δικαιώματος χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες 700 MHz, 2 GHz, 3400-3900 MHz και 26 GHz (5G). Ωστόσο, κατά παράβαση της αρχής της καθολικότητας, δεν συμπεριλήφθηκε πρόβλεψη εσόδου στον Κρατικό Προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2021 για το τίμημα από τη δημοπρασία των 5G συχνοτήτων.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν την ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών της Κεντρικής Διοίκησης, ώστε αφενός μεν όλα τα έσοδα και τα έξοδα να συμπεριλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό, αφετέρου δε, να διαμορφώνονται, στο μέτρο του εφικτού, ακριβείς και ειλικρινείς εκτιμήσεις εσόδων και εξόδων κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, ύστερα από έγκαιρη και έγκυρη συγκέντρωση και αξιοποίηση της απαραίτητης για τον σκοπό αυτό πληροφόρησης.

Οι υπερβάσεις και υστερήσεις εισπράξεων, ανά ΑΛΕ, σε σχέση με τον Προϋπολογισμό απεικονίζονται στο κατωτέρω Ιστόγραμμα:

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Ιστόγραμμα 1
Αποκλίσεις των Εισπραχθέντων Εσόδων από τα Προϋπολογισθέντα Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού

1.3. Οι αποκλίσεις εισπράξεων της περιόδου αναφοράς (2021) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2020)

Στον κατωτέρω Πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των εισπραχθέντων εσόδων οικονομικού έτους 2021, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Πίνακας 1.1
Αποκλίσεις Εισπραχθέντων Εσόδων Προϋπολογισμού Οικονομικών ετών 2021 και 2020

Κατηγορία εσόδου	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2021 (1)	Εισπραχθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2020 (2)	Απόκλιση 2021-2020 [(1)-(2)]/(2)
ΕΣΟΔΑ (ΑΛΕ R1)	54.917.589.897,68	47.409.870.871,94	15,84%
Φόροι (ΑΛΕ R11)	43.181.498.527,50	37.732.126.964,26	14,44%
Κοινωνικές εισφορές (ΑΛΕ R12)	55.318.981,40	54.332.606,37	1,82%
Μεταβιβάσεις (ΑΛΕ R13)	8.711.763.516,62	6.536.023.994,34	33,29%
Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (ΑΛΕ R14)	597.629.745,61	534.771.862,07	11,75%
Λοιπά τρέχοντα έσοδα (ΑΛΕ R15)	2.371.329.126,50	2.552.115.444,90	-7,08%

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Κατηγορία εσόδου	Εισπραθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2021 (1)	Εισπραθέντα (μετά μείωση επιστροφών) 2020 (2)	Απόκλιση 2021- 2020 [(1) - (2)]/(2)
ΕΝΣΩΜΑΤΑ ΠΑΓΙΑ, ΛΥΛΑ ΠΑΓΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΛΛΕ R2)	4.478.029,05	7.618.768,68	-41,29%
Πολήσεις Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων (ΛΛΕ R31)	4.473.029,05	7.618.768,63	-41,29%
Πολήσεις Τιμαλφών (ΛΛΕ R33)	0,00	0,00	-
Σύνολο Εσόδων	54.922.012.926,68	47.416.989.640,57	15,88%

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα των 54,92 δις ευρώ υπερέβησαν τα αντίστοιχα του προηγούμενου έτους κατά 7,51 δις ευρώ, ήτοι κατά ποσοστό 15,83%. Η υπέρβαση αυτή οφείλεται κυρίως στις αυξημένες, έναντι των εισπραχθέντων εσόδων κατά το προηγούμενο έτος, εισπράξεις φορολογικών εσόδων (υπέρβαση κατά 5,45 δις ευρώ), εισπράξεις από μεταβιβάσεις (υπέρβαση κατά 2,18 δις ευρώ) και εισπράξεις από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (υπέρβαση κατά 62,86 εκατ. ευρώ).

1.4. Επιστροφές εσόδων, διαγραφές εσόδων και εισπρακτέο υπόλοιπο

Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων από παρελθόντα οικονομικά έτη, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 5,10 δις ευρώ, έναντι στόχου 5,25 δις ευρώ¹⁹, μη παρουσιάζοντας ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με τις προβλέψεις.

Από το σύνολο των επιστροφών, ποσό 4,94 δις ευρώ αφορούσε σε επιστροφές φόρων και, ιδίως, φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, Φ.Π.Α. και λοιπών φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών.

Οι διαγραφές εσόδων ανήλθαν στο ποσό των 1,27 δις ευρώ, έναντι ποσού 83,98 δις ευρώ κατά το προηγούμενο έτος, παρουσιάζοντας μείωση κατά 82,71 δις ευρώ. Η μεγάλη αυτή διαφορά οφείλεται στο γεγονός ότι την προηγούμενη οικονομική χρήση

¹⁹ Βλ. εισηγητική έκθεση Προϋπολογισμού έτους 2021, σελ. 59, Πίνακας 3.2.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

είχε διαγραφεί ποσό ύψους 80,92 δις ευρώ, το οποίο αφορούσε σε διόρθωση εσφαλμένης βεβαίωσης οφειλής που είχε ενεργηθεί από τη Δ.Ο.Υ. Α΄ Πειραιά.

Οι κυριότερες διαγραφές, ανά κατηγορία εσόδου, περιλάμβαναν:

(α) Ποσό 684 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορούσε σε διαγραφές εσόδων από φόρους.

(β) Ποσό 522 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορούσε σε διαγραφές από λοιπά τρέχοντα έσοδα και, κυρίως, διαγραφές προστίμων, ποινών και καταλογισμών, οι οποίες ανήλθαν σε 518 εκατ. ευρώ.

Το εισπρακτέο υπόλοιπο εσόδων του Απολογισμού, χωρίς τα ανείσπρακτα των Τελωνείων, ανήλθε σε 112,84 δις ευρώ ή ποσοστό 62,11% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, το οποίο εκτιμάται σε 181,68 δις ευρώ. Το υπόλοιπο αυτό είναι μειωμένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά 1,96 δις ευρώ.

Στη διαμόρφωση του ως άνω εισπρακτέου υπολοίπου συνέβαλαν ιδίως:

(α) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από φόρους, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 32,78 δις ευρώ ή ποσοστό 29,05% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου.

(β) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από μεταβιβάσεις, οι οποίες ανήλθαν σε 13 δις ευρώ ή ποσοστό 11,52% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου, αφορούν δε σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ανείσπρακτες απαιτήσεις από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων, οι οποίες ανήλθαν σε 12 δις ευρώ ή ποσοστό 92,30% επί των ανείσπρακτων απαιτήσεων από μεταβιβάσεις.

(γ) Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 65,53 δις ευρώ ή ποσοστό 58,07% του συνολικού εισπρακτέου υπολοίπου.

1.5. Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν συνολικά σε 1.137,40 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 397,20 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 53,66%. Το ποσό των εν λόγω εσόδων εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos).

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Πίνακας 2
Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΘΕΝΤΑ (1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2)	ΑΠΟΚΛΙΣΗ (3)=(2)-(1)	% ΑΠΟΚΛΙΣΗ (4)=(3)/(1)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ (2) ως % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΙΣΠΡΑΧΘ. ΠΙΣΤΩΤ. ΕΣΟΔΩΝ
R4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	1.483.520.000	923.156.860	-560.363.140	-37,77%	0,08%
R5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	738.708.960.000	1.136.472.052.442	397.763.092.442	53,85%	99,92%
R51	Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	-	2.818.053.782	2.818.053.782	-	0,25%
R52	Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	8.620.000	15.109.004	6.489.004	75,28%	0,00%
R53	Χρεωστικοί τίτλοι (Υποχρεώσεις)	37.000.000.000	48.224.323.210	11.224.323.210	30,34%	4,24%
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	25.000.000.000	24.800.000.000	-200.000.000	-0,80%	2,18%
R532	Μακροπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	12.000.000.000	23.424.323.210	11.424.323.210	95,20%	2,06%
R54	Δάνεια	701.700.340.000	1.084.730.115.190	383.029.775.190	54,59%	95,37%
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.340.000	1.079.386.939.790	379.386.599.790	54,20%	94,90%
R542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	1.700.000.000	5.343.175.400	3.643.175.400	214,30%	0,47%
R57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	-	684.451.256	684.451.256	-	0,06%
Σύνολο εσόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών		740.192.480.000	1.137.395.209.302	397.202.729.302	53,66%	100%

Τα έσοδα από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ανήλθαν σε 923,16 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας υστέρηση έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 560,36 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 37,77%.

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστωτικών εσόδων προήλθε από δάνεια, που ανήλθαν στο ποσό των 1.084,73 δις ευρώ και εμφανίζονται αυξημένα έναντι των προϋπολογισθέντων κατά 383,03 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 54,59%, αφορούσαν δε ως επί το πλείστον εισπράξεις από την πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos)²⁰, ήτοι από βραχυπρόθεσμα δάνεια εσωτερικού.

Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός πραγματοποιήθηκε κυρίως με κεφάλαια που αντλήθηκαν από το «Κοινό Κεφάλαιο» και την «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που τηρούνται σε λογαριασμούς της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και από επενδυτές.

²⁰ Συμφωνίες επαναγοράς είναι συμφωνίες μεταξύ ενός δανειστή και ενός οφειλέτη να πουλήσουν και μετά να επαναγοράσουν κάποιο χρεόγραφο μικρού κινδύνου, συνήθως έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου.

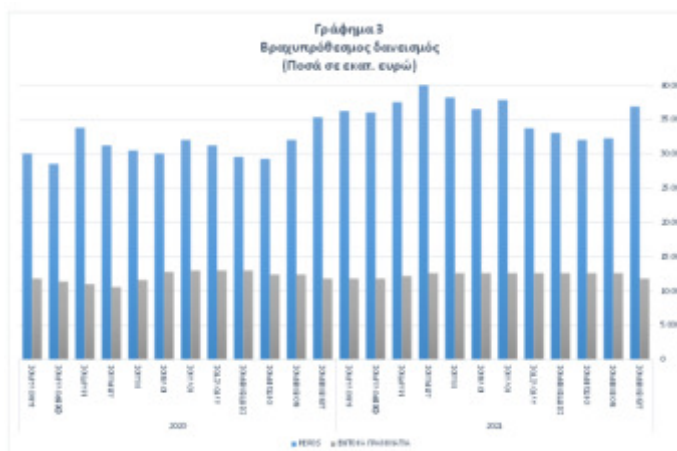
Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την 31η.12.2021, το «Κοινό Κεφάλαιο» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 18,51 δις ευρώ, έναντι 18,28 δις ευρώ την 31η.12.2020, ενώ η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ανερχόταν σε 29,80 δις ευρώ, έναντι 17,89 δις ευρώ την 31η.12.2020.

Συνολικώς το «Κοινό Κεφάλαιο» και η «Ταμειακή Διαχείριση» των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης την 31η.12.2021 ανέρχονταν σε 48,31 δις ευρώ σε τρέχουσα αξία.

Στο Γράφημα 2 που ακολουθεί, παρουσιάζεται το ύψος του βραχυπρόθεσμου δανεισμού του Κράτους από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2021 και αντιστοίχως του έτους 2020. Παρατηρείται ότι τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου κυμάνθηκαν περί τα 12,37 δις ευρώ κατά μέσο όρο την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2021 (2020: 12,07 δις ευρώ). Τα εν γένει μειωμένα έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου οφείλονται κυρίως στην αντίστοιχη αύξηση των εσόδων από τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (repas). Το ύψος των τελευταίων (repas) ανήλθε κατά μέσο όρο σε 35,97 δις ευρώ την τελευταία ημέρα κάθε μήνα του έτους 2021, έναντι μέσου όρου 31,16 δις ευρώ κατά το οικονομικό έτος 2020.

Γράφημα 2
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός- Μηνιαία Υπόλοιπα
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Επιπροσθέτως του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (έντοκα γραμμάτια και repas), το έτος 2021 το Ελληνικό Δημόσιο εισέπραξε 23,42 δις ευρώ από μακροπρόθεσμους χρεωστικούς τίτλους, στα πλαίσια νέων εκδόσεων και επανεκδόσεων ομολόγων.

Οι εισπράξεις από χρηματοοικονομικά παράγωγα ανήλθαν σε 684,45 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, οι εισπράξεις συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων και οι εισπράξεις τόκων

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

συμφωνιών ανταλλαγής ανήλθαν στα ποσά των 515,19 και 169,26 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, έναντι των μηδενικών ποσών που προέβλεπε σχετικώς ο Προϋπολογισμός. Σημειώνεται ότι οι συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) εντάσσονται στη διαχειριστική στρατηγική του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.) με στόχο την αντιστάθμιση των συναλλαγματικών και επιτοκιακών κινδύνων που ενυπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο χρέους, ενώ το ύψος τους διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε επικρατούσες στην αγορά συνθήκες, οι οποίες δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

2.1. Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί Οικονομικού Έτους 2021

Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 2021 ψηφίστηκαν τέσσερις (4) συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί συνολικού ποσού 4,75 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 7% επί των εξόδων μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών του αρχικού Προϋπολογισμού, ποσού 67,81 δις ευρώ. Με τους δύο εξ αυτών²¹ ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος τακτικού Προϋπολογισμού εξόδων μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών κατά το ποσό των 3,15 δις ευρώ. Με τους υπόλοιπους δύο²² ενισχύθηκαν οι πιστώσεις του αρχικώς ψηφισθέντος Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων κατά το ποσό των 1,6 δις ευρώ, εκ του οποίου ποσό 600 εκατ. ευρώ κατανέμεται στο εθνικό σκέλος και ποσό 1 δις ευρώ στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

Οι συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί των άρθρων 42 του ν. 4797/2021 και 65 του ν. 4796/2021, συνολικού ποσού 4,25 δις ευρώ, ψηφίστηκαν για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας covid-19, ενώ οι άλλοι δύο των άρθρων 4 και 5 του ν. 4824/2021, συνολικού ποσού 500 εκατ. ευρώ, ψηφίστηκαν αφενός για την αντιμετώπιση της πανδημίας covid-19 και αφετέρου για την κάλυψη των επείγουσών και έκτακτων αναγκών που ανέκυψαν λόγω πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας κατά το έτος 2021.

Πριν από την ψήφιση των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών διατύπωσε τη θετική γνώμη του το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο²³. Ωστόσο, όπως εκτίθεται στην από 8.4.2021 γνώμη, οι συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί με τους οποίους ενισχύθηκαν οι αρχικές πιστώσεις κατά το ποσό των 4,25 δις ευρώ, δεν περιλάμβαναν επικαιροποιημένες προβλέψεις ως προς τη διαμόρφωση των μακροοικονομικών και των επιμέρους δημοσιονομικών μεγεθών σε σχέση με εκείνα που είχαν ενσωματωθεί στην εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού έτους 2021, ούτε εξειδικεύονταν οι δράσεις προς χρηματοδότηση από την προτεινόμενη αύξηση των πιστώσεων. Ως εκ τούτου, το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο δεν εξέφερε γνώμη επί αυτών των παραμέτρων.

Η αξιολόγηση αυτή του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου παρασχέθηκε υπό το πρίσμα της συνέχισης εφαρμογής της γενικής ρήτρας διαφυγής (general escape clause), η οποία επιτρέπει την παρέκκλιση από τις δημοσιονομικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένου και του δημοσιονομικού στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5% του ΑΕΠ που ίσχυε για τη Χώρα μας το έτος 2021 στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας.

²¹ Βλ. άρθρα 42 ν. 4797/2021 (Α' 66) και 4 ν. 4824/2021 (Α' 156).

²² Βλ. άρθρα 65 ν. 4796/2021 (Α' 63) και 5 ν. 4824/2021.

²³ Σύμφωνα με την παρ. 5γ του άρθρου 2 του ν. 4270/2014 (σχετικές οι από 8.4.2021 και 25.8.2021 γνώμες).

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Οι συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί του οικονομικού έτους 2021 εμφανίζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3
Συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί οικονομικού έτους 2021

Οικονομικό Έτος 2021 (Ποσά σε ευρώ)

A/A	Διατάξεις	Είδος Προϋπολογισμού	Φορέας	ΑΛΕ	Περιγραφή ΑΛΕ	Ποσό Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού
1	Άρθρο 65 ν.4796/2021	Π.Δ.Ε.	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601058	Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό.	1.250.000.000
2	Άρθρο 42 ν.4797/2021	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601058	>>	3.000.000.000
3	Άρθρο 4 ν.4824/2021	Τακτικός	Υπουργείο Οικονομικών	2910601061	Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με τη στήριξη και ενίσχυση πληγέντων από θεομηνίες, καθώς και με την αποκατάσταση των προκαλούμενων ζημιών.	150.000.000
4	Άρθρο 5 ν.4824/2021	Π.Δ.Ε.	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων	2910601001	Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων.	350.000.000
ΣΥΝΟΛΟ						4.750.000.000

Οι παραπάνω τακτικοί συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί ψηφίστηκαν²⁴, καθότι το ύψος των αναγκαίων δαπανών δεν ήταν δυνατόν να καλυφθεί με ανακατανομές πιστώσεων ή με χρήση του αποθεματικού²⁵, ενώ οι δύο συμπληρωματικοί Προϋπολογισμοί δημοσίων επενδύσεων²⁶ ψηφίστηκαν, καθώς οι έκτακτες ανάγκες που ανέκυψαν λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν σε περιοχές της ελληνικής επικράτειας κατά το έτος 2021 δεν ήταν δυνατό να αντιμετωπισθούν από το αρχικά ψηφισμένο όριο δαπανών του Π.Δ.Ε. έτους 2021.

Οι πιστώσεις των ως άνω συμπληρωματικών Προϋπολογισμών διαμόρφωσαν τις πιστώσεις του ΑΛΕ C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», από όπου στη συνέχεια ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών.

²⁴ Σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014.

²⁵ Βλ. άρθρα 71 και 59, αντίστοιχα, του ν. 4270/2014.

²⁶ Βλ. παρ. 2 και 3 του άρθρου 60 του ν.4270/2014.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

2.2. Έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οι πληρωμές ανήλθαν σε 69,42 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του αρχικού Προϋπολογισμού, ο οποίος προέβλεπε έξοδα ύψους 67,81 δις ευρώ, κατά 1,61 δις ευρώ ή ποσοστό 2,38%.

Πίνακας 4
Συνοπτική ανακεφαλαίωση εξόδων Προϋπολογισμού²⁷
(εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών)

Οικονομικό Έτος 2021 (Ποσά σε ευρώ)

ΑΑΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Λιαμόρφωση	Πληρωμές	% Απόκλισης Πληρωμών - Π/Υ
C2	Δαπάνες	65.164.377.000,00	70.613.677.867,54	66.012.874.009,96	1,30%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.544.417.000,00	13.758.591.384,60	13.577.737.330,74	0,25%
C22	Κοινωνικές παροχές	198.872.000,00	466.861.676,40	427.792.389,30	115,11%
C23	Μεταβιβάσεις	31.394.330.000,00	44.470.256.905,92	43.494.311.098,30	38,54%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.250.824.250,00	2.744.617.527,23	2.278.448.983,63	82,16%
C25	Επιδότησεις	80.060.000,00	1.339.370.612,48	1.308.361.943,54	1.534,23%
C26	Τόκοι	4.510.100.000,00	4.881.370.592,76	4.873.461.617,66	8,06%
C27	Λοιπές δαπάνες	91.379.000,00	105.770.286,70	52.760.646,79	-42,26%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	14.094.394.750,00	2.846.838.881,45	0,00	-
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	2.646.243.000,00	3.487.830.451,79	3.408.280.446,76	28,80%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	2.646.191.000,00	3.486.581.751,79	3.407.033.763,56	28,75%
C33	Αγορές τιμαλφών	52.000,00	1.248.700,00	1.246.683,20	2.297,47%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	67.810.620.000,00	74.101.508.319,33	69.421.154.456,72	2,38%

Το μεγαλύτερο μέρος των πληρωμών αφορούσε σε μεταβιβάσεις ποσού 43,49 δις ευρώ (ποσοστό 62,65% επί των πληρωμών) και σε παροχές σε εργαζόμενους ποσού 13,58 δις ευρώ (ποσοστό 19,56% επί των πληρωμών). Οι παραπάνω κατηγορίες πληρωμών

²⁷ Βλ. αναλυτική ανακεφαλαίωση στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

αντιπροσωπεύουν το 23,94% και 7,47% του ΑΕΠ, αντίστοιχα, το οποίο εκτιμάται σε 181,68 δις ευρώ.

Στις παροχές σε εργαζόμενους περιλαμβάνονται οι μικτές αποδοχές των εργαζομένων, ποσού 11,51 δις ευρώ (2020: 11,35 δις ευρώ) και οι εργοδοτικές εισφορές, ποσού 2,07 δις ευρώ (2020: 2,04 δις ευρώ).

Στις αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται, ιδίως, αγορές οπλικών συστημάτων ποσού 2,53 δις ευρώ (2020: 515,67 εκατ. ευρώ), έξοδα κτιρίων και συναφών υποδομών ποσού 586,30 εκατ. ευρώ και αγορές μηχανημάτων και εξοπλισμού ποσού 159,47 εκατ. ευρώ.

2.3. Οι σημαντικότερες αποκλίσεις στα Έξοδα

Κατά το έτος αναφοράς (2021) παρατηρήθηκαν υπερβάσεις και υστερήσεις πληρωμών έναντι του Προϋπολογισμού τόσο στις μείζονες κατηγορίες εξόδων όσο και σε επιμέρους υποκατηγορίες αυτών.

(i) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές υπερέβησαν τις αρχικές προβλέψεις του Προϋπολογισμού είναι οι ακόλουθες:

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των κοινωνικών παροχών:

(α) Τα λοιπά προνοιακά επιδόματα σε είδος ανήλθαν σε 146,38 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 30 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 146,35 εκατ. ευρώ.

(β) Το επίδομα θέρμανσης ανήλθε σε 163,22 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 84 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 79,22 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των μεταβιβάσεων:

(α) Οι μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία ανήλθαν σε 1,54 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,31 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 227,96 εκατ. ευρώ.

(β) Οι μεταβιβάσεις σε Ο.Τ.Α. ανήλθαν σε 2,75 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,55 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 196,11 εκατ. ευρώ.

(γ) Η επιχορήγηση στον Ηλεκτρονικό Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) για την κάλυψη παροχών κύριας σύνταξης ανήλθε σε 14,315 δις ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 14,094 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 221,46 εκατ. ευρώ. Επίσης, η επιχορήγηση στον Ε.Φ.Κ.Α. για λοιπούς σκοπούς ανήλθε σε 1,108 δις ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 541,80 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 566,67 εκατ. ευρώ.

(δ) Η επιχορήγηση στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για την κάλυψη παροχών υγείας ανήλθε σε 676,71 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 300 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 376,71 εκατ. ευρώ.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(ε) Οι επιχορηγήσεις σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.) για παροχές έκτακτου χαρακτήρα ανήλθαν σε 208,02 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

(στ) Η επιχορήγηση στον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.ΑΣ.Α.) Α.Ε. για τις εταιρείες Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑ.ΣΥ.) Α.Ε. και Οδικές Συγκοινωνίες (Ο.ΣΥ.) Α.Ε. για λειτουργικές δαπάνες γενικά ανήλθε σε 246,53 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 148,30 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 98,22 εκατ. ευρώ.

(ζ) Η επιχορήγηση σε λοιπούς φορείς με νομική προσωπικότητα (νομικά πρόσωπα, ειδικά ταμεία, λογαριασμούς, οργανισμούς κ.ά.) για λειτουργικές δαπάνες γενικά ανήλθε σε 370,71 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 123,40 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 247,31 εκατ. ευρώ.

(η) Η ενίσχυση σε λοιπά νομικά πρόσωπα για την υλοποίηση μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κορωνοϊό ανήλθε σε 263,04 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε μόλις 2 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να δημιουργηθεί υπέρβαση ύψους 261,04 εκατ. ευρώ.

(θ) Η ενίσχυση με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής σε επιχειρήσεις ανήλθε σε 2,73 δις ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

(ι) Η επιχορήγηση σε λοιπά νομικά πρόσωπα για λοιπούς σκοπούς ανήλθε σε 581,94 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 30 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 551,94 εκατ. ευρώ.

(κ) Οι λοιπές μεταβιβάσεις σε φυσικά πρόσωπα και φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα ανήλθαν σε 2,611 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 442,21 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 2,17 δις ευρώ.

(λ) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε Ο.Τ.Α. ανήλθαν σε 2,45 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 214,51 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 2,23 δις ευρώ.

(μ) Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων σε λοιπά νομικά πρόσωπα ανήλθαν σε 1,913 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 40 χιλ. ευρώ, δημιουργώντας σχεδόν ισόποση υπέρβαση.

(ν) Οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων ανήλθαν σε 67,43 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 3,27 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 64,16 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών:

(α) Οι αγορές υγειονομικού υλικού ανήλθαν σε 186,19 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 9,54 εκατ. ευρώ, με συνέπεια η σχετική δαπάνη να υπερβεί τις αρχικές προβλέψεις κατά 176,65 εκατ. ευρώ.

(β) Οι αγορές εμβολίων ανήλθαν σε 234,84 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 1,36 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να δημιουργηθεί υπέρβαση ύψους 233,49 εκατ. ευρώ.

(γ) Οι αμοιβές για υπηρεσίες (έξοδα σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, δαπάνες ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος κ.λπ.) ανήλθαν σε 1,065 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 630,09 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 434,78 εκατ. ευρώ.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(δ) Οι δαπάνες μετακίνησης προσωπικού ανήλθαν σε 161,18 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 113,64 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 47,54 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των επιδοτήσεων:

(α) Οι λοιπές επιδοτήσεις προϊόντων και υπηρεσιών ανήλθαν σε 849,79 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 60 χιλ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 849,73 εκατ. ευρώ.

(β) Οι επιδοτήσεις για απασχόληση εργαζομένων ανήλθαν σε 248,62 εκατ. ευρώ, ενώ δεν είχε προϋπολογισθεί αντίστοιχο ποσό, με συνέπεια να δημιουργηθεί ισόποση υπέρβαση.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των τόκων:

Οι τόκοι ομολόγων ελληνικού δημοσίου στην αγορά εσωτερικού ανήλθαν σε 2,49 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 2,20 δις ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 288,73 εκατ. ευρώ.

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων:

Τα έξοδα λοιπών υποδομών ανήλθαν σε 573,41 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 41,75 εκατ. ευρώ, με συνέπεια να υπερβούν τις αρχικές προβλέψεις κατά 531,66 εκατ. ευρώ.

Κατά την περίοδο αναφοράς η επιχορήγηση στον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) ανήλθε σε 676,71 εκατ. ευρώ, ενώ είχε προϋπολογισθεί σε 300 εκατ. ευρώ (απόκλιση 125%), ενώ σημαντική απόκλιση υπήρξε και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019 και 2020, όπου η σχετική επιχορήγηση ανήλθε σε 170,50 και 600,22 εκατ. ευρώ, έναντι αντίστοιχων προβλέψεων του Προϋπολογισμού ποσού 100 εκατ. ευρώ και για τα δύο αυτά έτη (απόκλιση 70,5% και 500%, αντίστοιχα).

Συναφώς, κατά το οικονομικό έτος 2021 οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων ανήλθαν σε 67,43 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε μόλις 3,27 εκατ. ευρώ (απόκλιση περίπου 2.000%), ενώ εξίσου σημαντική απόκλιση είχε παρατηρηθεί και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019 και 2020, όπου οι σχετικές αποζημιώσεις ανήλθαν σε 186,83 και 100,28 εκατ. ευρώ, έναντι αντίστοιχων προβλέψεων ποσού 0,114 και 2,96 εκατ. ευρώ.

Δεδομένου ότι τα ανωτέρω κονδύλια συνιστούν πάγια και επαναλαμβανόμενα έξοδα, οι δε παρατηρούμενες ουσιώδεις αποκλίσεις αφορούν σε περισσότερες της μίας χρήσεις και μάλιστα διαδοχικές, κρίνεται αναγκαία η βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών της Κεντρικής Διοίκησης ώστε οι προβλέψεις του Προϋπολογισμού να είναι ειλικρινείς και ακριβείς στο μέτρο του εφικτού, χωρίς να υποτιμούν τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(ii) Οι κυριότερες επιμέρους κατηγορίες εξόδων στις οποίες οι πληρωμές υπολείπονται των ποσών που είχαν αρχικώς προϋπολογισθεί είναι οι ακόλουθες:

Ως προς τη μείζονα κατηγορία των μεταβιβάσεων:

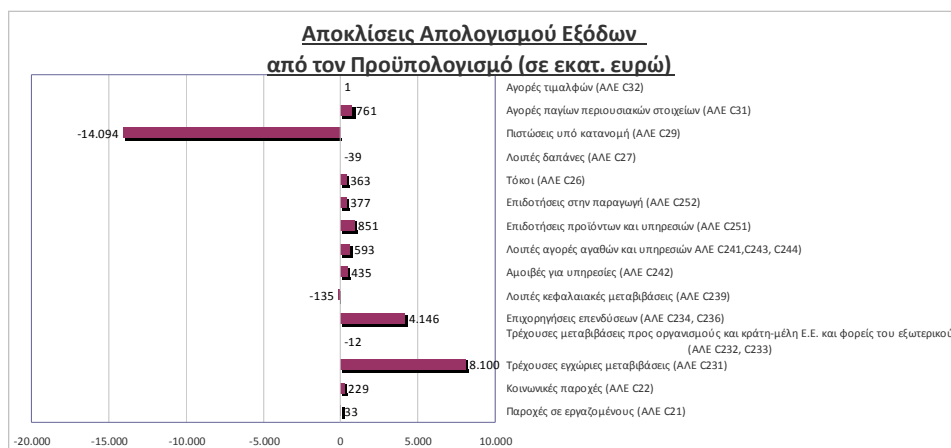
(α) Οι επιχορηγήσεις σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης για παροχές προνοιακού χαρακτήρα ανήλθαν σε 3,57 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 4 δις ευρώ, με συνέπεια να υπολείπονται των αρχικών προβλέψεων κατά 432,03 εκατ. ευρώ.

(β) Οι μεταβιβάσεις προς φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και σε φορείς χωρίς νομική προσωπικότητα για την κάλυψη μισθολογικού κόστους έκτακτου χαρακτήρα ανήλθαν σε 137,84 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 664 εκατ. ευρώ, ήτοι υπολείπονται, σε σχέση με τις προϋπολογισθείσες, κατά 526,16 εκατ. ευρώ.

(γ) Οι πληρωμές λόγω εγγυήσεων για λοιπά νομικά και φυσικά πρόσωπα ανήλθαν σε 178,42 εκατ. ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 524,66 εκατ. ευρώ, ήτοι υπολείπονται, σε σχέση με τις προϋπολογισθείσες, κατά 346,24 εκατ. ευρώ.

Στο Ιστόγραμμα 2 που ακολουθεί, απεικονίζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών, σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα έξοδα, ανά ΑΛΕ.

Ιστόγραμμα 2
Αποκλίσεις των Πληρωμών από τα Προϋπολογισθέντα Έξοδα

2.4. Οι αποκλίσεις πληρωμών της περιόδου αναφοράς (2021) σε σύγκριση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (2020)

Στον κατωτέρω Πίνακα παρουσιάζονται οι αποκλίσεις των πληρωμών οικονομικού έτους 2021, από τα αντίστοιχα μεγέθη του προηγούμενου οικονομικού έτους:

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Πίνακας 4.1
Αποκλίσεις Πληρωμών Οικονομικών ετών 2021 και 2020
(εξαιρουμένων των εξόδων προϋπολογισμού γρηματοοικονομικών συναλλαγών)

ΑΑΕ	Ονομασία Εξόδου	Πληρωμές 2021 (1)	Πληρωμές 2020 (2)	Απόκλιση 2021 - 2020 [(1) - (2)]/(2)
C2	Δαπάνες	66.012.874.009,96	69.044.961.420,72	-4,39%
C21	Παροχές σε εργαζομένους	13.577.737.330,74	13.393.772.698,77	1,37%
C22	Κοινωνικές παροχές	427.792.389,30	191.173.988,59	123,77%
C23	Μεταβιβάσεις	43.494.311.098,30	47.563.819.217,21	-8,56%
C24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.278.448.983,63	2.009.169.502,61	13,40%
C25	Επιδότησεις	1.308.361.943,54	1.084.004.605,95	20,70%
C26	Τόκοι	4.873.461.617,66	4.773.762.741,19	2,09%
C27	Λοιπές δαπάνες	52.760.646,79	29.105.916,40	81,27%
C29	Πιστώσεις υπό κατανομή	0,00	152.750,00	-100,00%
C3	Ενσώματα πάγια, άυλα πάγια και αποθέματα	3.408.280.446,76	1.132.837.445,96	200,86%
C31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.407.033.763,56	1.132.837.445,96	200,75%
C33	Αγορές τιμαλφών	1.246.683,20	0,00	-
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	69.421.154.456,72	70.177.798.866,68	-1,08%

Οι πληρωμές των 69,42 δις ευρώ υπολείπονται των πληρωμών του προηγούμενου έτους κατά 756,64 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,08%.

Η εν λόγω υστέρηση προέρχεται από τις μεταβιβάσεις (υστέρηση κατά 4,07 δις ευρώ), καθώς σε όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες εξόδων οι πληρωμές υπερβαίνουν τις αντίστοιχες κατά το προηγούμενο έτος, ιδίως δε στην κατηγορία των αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων, όπου η υπέρβαση ανέρχεται σε 2,27 δις ευρώ, κυρίως λόγω της αγοράς οπλικών συστημάτων.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

2.5. Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν σε 1.121 δις ευρώ και υπερέβησαν τον στόχο του Προϋπολογισμού κατά το ποσό των 386,43 δις ευρώ ή ποσοστό 52,62%, αφορούσαν δε κυρίως σε πληρωμές χρεολυσίων δανείων, που ανήλθαν σε 1.084,41 δις ευρώ ή ποσοστό 96,75% των εν λόγω δαπανών. Το ποσό των δαπανών αυτών εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό, οφείλεται, ωστόσο, στον επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα του βραχυπρόθεσμου δανεισμού μέσω τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (terpos).

Πίνακας 5
Έξοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία Εξόδου	Προϋπολογισμός (1)	Απολογισμός Εξόδων (2)	Καθαρή Απόκλιση (3)=(2)-(1)	% επί προϋπ/σμού (4)=(3)/(1)	% Εξόδου/Σύνολο Εξόδων
C4	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	1.562.480.000	431.442.798	-1.131.037.202	-72,39%	0,04%
C5	Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	732.825.130.000	1.120.381.327.404	387.556.197.404	52,89%	99,96%
C53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	26.504.000.000	33.889.425.111	7.385.425.111	27,87%	3,02%
C53101	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	26.000.000.000	24.801.291.000	-1.198.709.000	-4,61%	2,21%
C53201	Μακροπρόθεσμοι τίτλοι εσωτερικού	504.000.000	9.088.134.111	8.584.134.111	1703,20%	0,81%
C54	Δάνεια	704.871.130.000	1.084.405.104.228	379.533.974.228	53,84%	96,75%
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.077.786.439.790	377.786.439.790	53,97%	96,16%
C542	Μακροπρόθεσμα δάνεια	4.871.130.000	6.618.664.438	1.747.534.438	35,88%	0,59%
C57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.450.000.000	2.086.798.064	636.798.064	43,92%	0,19%
Σύνολο εξόδων χρηματοοικονομικών συναλλαγών		734.387.610.000	1.120.812.770.201	386.425.160.201	52,62%	100,00%

Οι πληρωμές για έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε 24,80 δις ευρώ, μειωμένες σε σχέση με την αρχική πρόβλεψη του προϋπολογισμού κατά 1,20 δις ευρώ ή ποσοστό 4,61%.

Οι πληρωμές για τίτλους με σύμφωνο επαναγοράς (terpos) ανήλθαν στο ποσό των 1.077,79 δις ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό 96,16% των συνολικών χρηματοοικονομικών εξόδων. Υπερέβησαν δε την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού κατά 377,79 δις ευρώ ή ποσοστό 53,97%.

Σημειώνεται ότι τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια του

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

έτους, με συνέπεια τόσο τα πιστωτικά έσοδα όσο και τα χρεολύσια να εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως τούτο να αντικατοπτρίζει ουσιαστική μεταβολή στο χρέος. Πιο συγκεκριμένα, η αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού βραχυπρόθεσμου δανεισμού προϋποθέτει τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων και όχι μόνο την μεμονωμένη αποτύπωση των εξόδων ή αντίστοιχα των εσόδων, η οποία υπερέβη σε αμφότερες τις περιπτώσεις (έσοδα - έξοδα) το 1 τρις ευρώ.

Για τους ανωτέρω λόγους, κρίνεται σκόπιμη η παράθεση της καθαρής μεταβολής του βραχυπρόθεσμου δανεισμού για το έτος 2021, μετά τον συμψηφισμό των σχετικών κωδικών λογαριασμών εσόδων και εξόδων, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 6
Καθαρή μεταβολή βραχυπρόθεσμου δανεισμού έτους 2021
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	Ονομασία	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
R531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	25.000.000.000	24.800.000.000
R541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.079.386.939.790
	ΣΥΝΟΛΟ	725.000.000.000	1.104.186.939.790
C531	Βραχυπρόθεσμοι χρεωστικοί τίτλοι	26.000.000.000	24.801.291.000
C541	Βραχυπρόθεσμα δάνεια	700.000.000.000	1.077.786.439.790
	ΣΥΝΟΛΟ	726.000.000.000	1.102.587.730.790
	Καθαρός βραχυπρόθεσμος δανεισμός		1.599.209.000

Οι πληρωμές για μακροπρόθεσμους χρεωστικούς τίτλους ανήλθαν στο ποσό των 9,10 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού (504 εκατ. ευρώ) κατά ποσοστό 1.703,20%.

Οι πληρωμές για δάνεια μηχανισμών στήριξης (ESM κ.λπ.), που εντάσσονται στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων δανείων, ανήλθαν στο ποσό των 5,76 δις ευρώ και υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού (4 δις ευρώ) κατά ποσοστό 43,61%, με την υπέρβαση αυτή να οφείλεται κυρίως στην πρόωρη εξόφληση δανείων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα περιλαμβάνουν πληρωμές για τόκους συμφωνιών ανταλλαγής ποσού 1,63 δις ευρώ, οι οποίες υπερέβησαν την αρχική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού (1,45 δις ευρώ) κατά ποσοστό 12,55%, καθώς και πληρωμές για συμβάσεις ανταλλαγής, οι οποίες ανήλθαν σε 454,89 εκατ. ευρώ, χωρίς οι τελευταίες να έχουν αρχικώς προϋπολογισθεί. Διευκρινίζεται ότι οι συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων (currency swaps) και οι συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων (interest rate swaps) προϋπολογίζονται συμψηφιστικά, δηλαδή σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα έσοδα.

Η καθαρή θέση των συμφωνιών αυτών απεικονίζεται στον Πίνακα 2 του Παραρτήματος Ι και, όπως προκύπτει, η πραγματική απόκλιση των τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων ήταν της τάξης του 0,87%.

2.6. Πιστώσεις υπό κατανομή

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό υφίστανται αναλυτικοί λογαριασμοί εξόδων υπό τον ΑΛΕ C29, στους οποίους προϋπολογίζονται πιστώσεις υπό κατανομή, με σκοπό τη

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

μεταφορά τους σε άλλους ΑΛΕ, όπου και αναλώνονται για την πραγματοποίηση των σχετικών δαπανών. Οι μηδενικές πληρωμές, επομένως, που εμφανίζονται στις επιμέρους κατηγορίες του ΑΛΕ C29 δεν αποδίδουν τη μη διάθεση των οικείων πιστώσεων, αφού η διαφορά μεταξύ του ποσού που είχε προϋπολογισθεί και του ποσού στο οποίο διαμορφώθηκαν οι πιστώσεις του ΑΛΕ αυτού, αντιστοιχεί σε εκείνες που μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι αρχικώς προϋπολογισθείσες πιστώσεις υπό κατανομή, ποσού 14,09 δις ευρώ, προσαυξήθηκαν - λόγω των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών - με συμπληρωματικές πιστώσεις συνολικού ποσού 4,75 δις ευρώ, οι οποίες κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ανακατανεμήθηκαν προς τους ΑΛΕ υλοποίησης των σχετικών δαπανών.

Επί συνόλου πιστώσεων υπό κατανομή ποσού 18,86 δις ευρώ, όπως αυτές διαμορφώθηκαν κυρίως μετά την ψήφιση των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών, μεταφέρθηκαν σε άλλους ΑΛΕ υλοποίησης δαπανών πιστώσεις ποσού 16,01 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 84,90%, ενώ πιστώσεις υπό κατανομή ποσού 2,85 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 15,10%, παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του έτους.

Οι πιστώσεις υπό κατανομή που παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος του έτους, συνολικού ποσού 2,85 δις, αφορούν κυρίως πιστώσεις για δαπάνες δράσεων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (2,33 δις ευρώ), πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με τη στήριξη και ενίσχυση πληγέντων από θεομηνίες, καθώς και με την αποκατάσταση των προκαλούμενων ζημιών (129,53 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για λοιπές δαπάνες αποδοχών (144,75 εκατ. ευρώ), πιστώσεις για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού (140,17 εκατ. ευρώ) και πιστώσεις αποθεματικού (83,90 εκατ. ευρώ).

Οι επιμέρους κατηγορίες των αρχικών πιστώσεων υπό κατανομή του ΑΛΕ C29 και οι τελικώς διαμορφωθείσες (αδιάθετες) πιστώσεις απεικονίζονται στον Πίνακα 3 του Παραρτήματος Ι.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

3.1. Ανάλυση Αποθεματικού

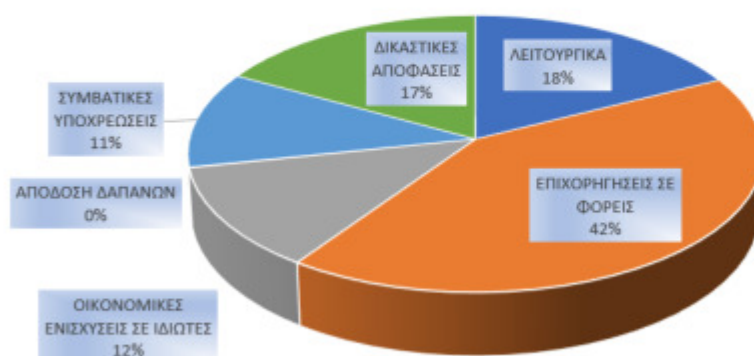
Στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση ως Τακτικό Αποθεματικό²⁸, η οποία χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την κάλυψη άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών Προϋπολογισμών του.

Ως εκ τούτου, το Τακτικό Αποθεματικό δεν είναι επιτρεπτό να χρησιμοποιείται ως μηχανισμός ενίσχυσης των αρχικών πιστώσεων των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης άνευ συνδρομής των ανωτέρω προϋποθέσεων ούτε δύναται να διατεθεί για την εξόφληση απαιτήσεων τρίτων που είχαν γεννηθεί και ήταν γνωστές κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού. Συναφώς, δεν είναι ορθή από δημοσιονομική άποψη η πρακτική μη ανάλωσης σημαντικού μέρους των πιστώσεων που διατέθηκαν σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης από το Τακτικό Αποθεματικό, καθώς αναιρείται κατ' αποτέλεσμα ο κατά νόμο προορισμός του, που είναι η κάλυψη άμεσων, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών των φορέων.

Κατά την περίοδο αναφοράς, από το Τακτικό Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, στο οποίο είχε αρχικώς εγγραφεί πίστωση 700 εκατ. ευρώ, χορηγήθηκαν σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης πιστώσεις συνολικού ποσού 676,03 εκατ. ευρώ, αναλυόμενες ως εξής: (α) ποσό 114,54 εκατ. ευρώ (ποσοστό 16,94%) για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, (β) ποσό 118,57 εκατ. ευρώ (ποσοστό 17,54%) για λειτουργικά έξοδα, (γ) ποσό 284,49 εκατ. ευρώ (ποσοστό 42,08 %) για επιχορηγήσεις φορέων, (δ) ποσό 81,63 εκατ. ευρώ (ποσοστό 12,08%) για οικονομικές ενισχύσεις σε ιδιώτες, (ε) ποσό 0,44 εκατ. ευρώ (ποσοστό 0,06%) για απόδοση δαπανών από ειδικές κατηγορίες εσόδων και (στ) ποσό 76,36 εκατ. ευρώ (ποσοστό 11,29%) για συμβατικές υποχρεώσεις.

Η διάθεση των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού, ανά κατηγορία δαπανών, απεικονίζεται στο κατωτέρω Γράφημα 3:

²⁸ Βλ. άρθρο 59 παρ. 1 και 2 του ν. 4270/2014, όπως η τελευταία παράγραφος ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περ. 5 της υποπαραγράφου Δ10 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94).

Γράφημα 3**ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΈΤΟΥΣ 2021**

Ποσοστό 17% (114,54 εκατ. ευρώ) των πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού διατέθηκε στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων. Το αυτό είχε παρατηρηθεί και κατά τα προηγούμενα οικονομικά έτη 2019 και 2020, όπου χορηγήθηκαν στους φορείς για την ίδια αιτία τα ποσά των 220 και 140,45 εκατ. ευρώ, που ανέρχονταν σε ποσοστό 22,14% και 20,08%, αντίστοιχα, των συνολικών πιστώσεων του Τακτικού Αποθεματικού των ετών αυτών.

Η παγιωμένη αυτή πρακτική πληρωμής των δαπανών που προκύπτουν από την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων κατά κύριο λόγο από πιστώσεις του Τακτικού Αποθεματικού, ύστερα από επανειλημμένη υποεκτίμηση των αντίστοιχων προϋπολογισθέντων εξόδων, παραβιάζει, εκτός από τη σύννομη χρήση του Τακτικού Αποθεματικού, την αρχή της ειλικρίνειας και της ακρίβειας του Προϋπολογισμού, καθώς πρόκειται για ένα σύνηθες έξοδο των φορέων και, στο πλαίσιο αυτό, οφείλει η Κεντρική Διοίκηση, μετά από συγκέντρωση της απαραίτητης πληροφόρησης (π.χ. για το ύψος στο οποίο κινήθηκαν οι σχετικές πληρωμές κατά τα προηγούμενα έτη), να προβαίνει, στο μέτρο του εφικτού, στην ρεαλιστική πρόβλεψη του σχετικού εξόδου στον Προϋπολογισμό²⁹.

²⁹ Βλ. σχετικά και παραπάνω, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.3.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Από την επεξεργασία των σχετικών στοιχείων διαπιστώθηκε ότι σε πολλές περιπτώσεις χορηγήθηκαν σε Υπουργεία σημαντικά ποσά από το Τακτικό Αποθεματικό, τα οποία ενίσχυαν τις πιστώσεις του αρχικού προϋπολογισμού τους. Ενδεικτικά διατέθηκαν οι εξής πιστώσεις:

(α) Στο Υπουργείο Υγείας 134,88 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 5,33 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 2,53% επί των εξόδων αυτού.

(β) Στο Υπουργείο Εσωτερικών 25,56 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 3,02 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 0,85% επί των εξόδων αυτού.

(γ) Στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών 121,77 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 1,13 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 10,78% επί των εξόδων αυτού.

(δ) Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη 90,07 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 2,80 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό 3,21% επί των εξόδων αυτού.

(ε) Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας 17,34 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 214,18 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 8,10% επί των εξόδων αυτού.

(στ) Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 86,39 εκατ. ευρώ, έναντι συνολικών εξόδων τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου 455,44 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 18,97% επί των εξόδων αυτού.

Κατά το έτος αναφοράς δεν αναλώθηκαν, δηλαδή παρέμειναν αδιάθετες στο τέλος της χρήσης, μεταφερθείσες από το Τακτικό Αποθεματικό πιστώσεις στις παρακάτω περιπτώσεις:

(α) Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν αναλώθηκαν πιστώσεις ύψους 4.606.650,45 ευρώ.

(β) Στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη οι μη αναλωθείσες πιστώσεις του Τακτικού Αποθεματικού ανήλθαν σε 35.567.142,51 ευρώ.

(γ) Στο Υπουργείο Υγείας το αντίστοιχο αδιάθετο υπόλοιπο ανήλθε σε 2.872.268,03 ευρώ.

Η μη ανάλωση σημαντικών ποσών που περιήλθαν στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης από το Τακτικό Αποθεματικό αναιρεί κατ' αποτέλεσμα την πραγματική ανάγκη χορήγησής τους, που συνίσταται στην κάλυψη άμεσων, αναπόφευκτων και επείγουσών δαπανών των φορέων, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Στις παρακάτω περιπτώσεις η χρήση του Τακτικού Αποθεματικού δεν φαίνεται να είναι συμβατή με τις διατάξεις του άρθρου 59 παρ. 1 του ν. 4270/2014, καθώς οι σχετικές δαπάνες, ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι ήταν άμεσες, αναπόφευκτες και επείγουσες, δεν τεκμηριώθηκε ότι ήταν ανέφικτο να προβλεφθούν κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού του έτους αναφοράς:

(α) Μεταφορά πίστωσης ποσού 9 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Εσωτερικών για τη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών και τη χρηματοδότηση των ερευνητικών και επιμορφωτικών τους σκοπών.

(β) Μεταφορά πίστωσης ποσού 1 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών για την εξόφληση οφειλόμενων μισθωμάτων έτους 2020.

(γ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 2,41 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για την εξόφληση της συνεισφοράς της Χώρας μας προς την Υπηρεσία Περιπολίας Πάγων του Βορείου Ατλαντικού για τα έτη 2013 και 2015 έως 2018.

(δ) Μεταφορά πίστωσης ποσού 4 εκατ. ευρώ στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη για την αντιμετώπιση εξόδων ημερήσιας αποζημίωσης, κίνησης, διανυκτέρευσης και εγκατάστασης αστυνομικού προσωπικού παρελθόντων ετών.

3.2. Μητρώο Δεσμεύσεων – Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης

Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να καταγράφει το σύνολο των υποχρεώσεων του στο Μητρώο Δεσμεύσεων³⁰, που αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την ορθή εκτέλεση των δαπανών, καθώς και για την ακριβή και αξιόπιστη αποτύπωση όλων των στοιχείων δεσμεύσεων, πληρωμών και υποχρεώσεων για το σύνολο των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Το Μητρώο Δεσμεύσεων τηρείται ανά κωδικό αριθμό εξόδου (ΑΛΕ) και φορέα/ειδικό φορέα (όπου υφίσταται), προκειμένου για φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Το σύνολο των απλήρωτων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης στις 31.12.2021 ανήλθε σε 270,14 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 98,98% έναντι του προηγούμενου έτους, όπου οι ίδιες υποχρεώσεις ήταν ποσού 135,76 εκατ. ευρώ.

Αντίστοιχα, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων³¹ κατά την ίδια ημερομηνία ανήλθε σε 37,89 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση σε ποσοστό 27,89% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, όπου οι ίδιες υποχρεώσεις ανέρχονταν σε 29,63 εκατ. ευρώ.

Η ελαχιστοποίηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους αποτελεί δεσμευτικό στόχο στο πλαίσιο της Συμφωνίας της Ενισχυμένης Εποπτείας, που ίσχυε κατά το έτος

³⁰ Βλ. ιδίως άρθρο 68 ν. 4270/2014 και το εκδοθέν κατ' εξουσιοδότησή του π.δ. 80/2016 (Α' 145).

³¹ Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ορίζονται ως τα απλήρωτα τιμολόγια τα οποία παραμένουν σε εκκρεμότητα για περισσότερες από 90 ημέρες από την ημερομηνία υποχρέωσης εξόφλησης.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

2021 και συμβάλλει καθοριστικά στην εξυγίανση του Προϋπολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης.

Σε σχέση με την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων διαπιστώθηκαν και τα ακόλουθα:

(α) Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δεν καταχωρεί στο Μητρώο Δεσμεύσεων ούτε περιλαμβάνει στις σχετικές δημοσιονομικές αναφορές³² που παράγει και αποστέλλει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των Στρατιωτικών Νοσοκομείων, οι οποίες παρακολουθούνται σε παράλληλα λογιστικά συστήματα των εν λόγω νοσηλευτικών μονάδων. Το ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων των Στρατιωτικών Νοσοκομείων την 31η.12.2021 ανήλθε σε 87,07 εκατ. ευρώ και το αντίστοιχο ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων σε 70,86 εκατ. ευρώ. Η πρακτική αυτή, ενόψει και του μεγάλου ύψους στον οποίο ανέρχονται τα σχετικά ποσά, οδηγεί σε μη ορθή πληροφόρηση σχετικά με το πραγματικό ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεων του Υπουργείου. Επιπλέον, λόγω της υποεκτίμησης των υποχρεώσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, επηρεάζονται ανάλογα και οι αντίστοιχες αναφορές που συντάσσει το Γ.Λ.Κ. σε σχέση με τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης ως σύνολο.

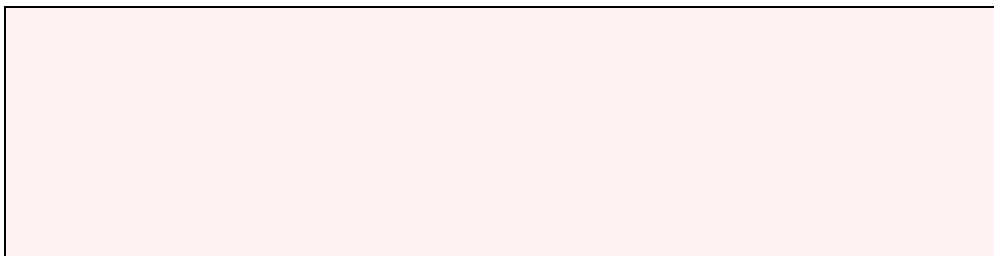
(β) Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δεν περιλαμβάνει στις δημοσιονομικές αναφορές που παράγει και αποστέλλει στο Γ.Λ.Κ. τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του ειδικού φορέα «Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης», ποσού 1,48 εκατ. ευρώ.

(γ) Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής δεν περιλαμβάνει στις δημοσιονομικές αναφορές που παράγει και αποστέλλει στο Γ.Λ.Κ. τις απλήρωτες και ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ποσού 4,95 εκατ. ευρώ, που αφορούν σε δαπάνες συντήρησης και λειτουργίας της Υπηρεσίας Περιπολίας Πάγων Βορείου Ατλαντικού, καθώς και σε αμοιβές και έξοδα συντήρησης και επισκευής αεροσκαφών.

(δ) Προκειμένου για εμπορικές συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2011/7/ΕΕ³³, οι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, με εξαίρεση το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δεν έχουν προβεί στη δημιουργία κατάλληλου μηχανισμού υπολογισμού και πρόβλεψης τόκων υπερημερίας και εξόδων είσπραξης υπέρ των δανειστών τους³⁴.

(ε) Ορισμένοι φορείς της Κεντρικής Διοίκησης τηρούν το Μητρώο Δεσμεύσεων χειροκίνητα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται εξ αντικειμένου κίνδυνος αριθμητικού σφάλματος ή/και μη ακριβούς αποτύπωσης των υποχρεώσεων σε πραγματικό χρόνο.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

3.3. Εκτέλεση Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων, που χρηματοδοτεί το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), συνιστά τμήμα του ενιαίου Κρατικού Προϋπολογισμού. Κατά συνέπεια, τα κύρια έσοδα του Π.Δ.Ε. προέρχονται από τις μείζονες κατηγορίες και υποκατηγορίες εσόδων του Προϋπολογισμού και, ιδίως, από επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή/και από λοιπά τρέχοντα έσοδα. Το τυχόν έλλειμμα μεταξύ των εσόδων και δαπανών του Π.Δ.Ε. χρηματοδοτείται με: (α) έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές (δημόσιο δανεισμό), (β) ταμειακά διαθέσιμα και (γ) έσοδα από οποιαδήποτε κατηγορία του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως τα φορολογικά έσοδα ή τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Από το οικονομικό έτος 2021 στους διαθέσιμους πόρους του Π.Δ.Ε. προστίθενται και πόροι για την υλοποίηση έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα αντίστοιχα εισπραχθέντα έσοδα, ποσού 2,31 δις ευρώ, έχουν καταγραφεί ως έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού στην κατηγορία των μεταβιβάσεων.

Πίνακας 7
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)
(Ποσά σε Ευρώ)

ΑΛΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΑΡΧΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2021	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2021	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2021
	ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	9.385.000.000,00	9.385.000.000,00	8.664.850.723,43
R134	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	30.000.000,00	30.000.000,00	16.082.615,47
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την ΕΕ	3.992.000.000,00	3.992.000.000,00	4.444.932.264,86
R15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	170.000.000,00	170.000.000,00	130.591.275,28
	ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4.192.000.000,00	4.192.000.000,00	4.591.606.155,61
R1350109001	Απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	2.635.000.000,00	2.635.000.000,00	2.310.092.538,00
	Έσοδα από χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, ταμειακά διαθέσιμα και έσοδα ΚΠ (πλην απολήψεων από το	2.558.000.000,00	2.558.000.000,00	1.763.152.029,82

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ΑΛΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΑΡΧΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2021	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (ΤΕΛΙΚΑ ΠΟΣΑ) 2021	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2021
	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας)			
ΕΙΔΟΣ Π/Υ	ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	9.385.000.000,00	10.997.055.941,62	8.664.850.723,43
110	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	3.385.000.000,00	3.997.055.941,62	1.665.032.717,74
111	Πληρωμές για έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	6.000.000.000,00	7.000.000.000,00	6.999.818.005,69
	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ (ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ/ΕΛΛΕΙΜΜΑ Π.Δ.Ε.)	0,00		0,00

Οι εισπράξεις επιχορηγήσεων επενδύσεων από την Ε.Ε. (απολήψεις από το Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κ.λπ.) εμφανίζονται αυξημένες έναντι του Προϋπολογισμού κατά 452,93 εκατ. ευρώ. Αντίθετα, οι απολήψεις από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού και τα λοιπά τρέχοντα έσοδα υστέρησαν έναντι των προβλέψεων του Προϋπολογισμού κατά τα ποσά των 324,91 , 13,92 και 39,41 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.

Οι πιστώσεις για την εκτέλεση του Π.Δ.Ε. ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή» ξεχωριστά για εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και εν συνεχεία μεταφέρθηκαν στους οικείους ΑΛΕ, σε βάρος των οποίων και πραγματοποιούνται τα αντίστοιχα έξοδα του Προϋπολογισμού (για μεταβιβάσεις, παροχές σε εργαζόμενους, επιδοτήσεις, αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.).

Από τις πιστώσεις του Π.Δ.Ε. που ψηφίστηκαν συγκεντρωτικά σε ΑΛΕ της μείζονος κατηγορίας δαπανών C29 «Πιστώσεις υπό κατανομή», όπως διαμορφώθηκαν, δεν μεταφέρθηκαν σε ΑΛΕ για την πραγματοποίηση αντίστοιχων εξόδων του Προϋπολογισμού, ήτοι παρέμειναν αδιάθετες στη λήξη του οικονομικού έτους, πιστώσεις ποσού 2,33 δις ευρώ.

Τα έξοδα (πληρωμές) του Π.Δ.Ε. ανήλθαν σε 8,66 δις ευρώ, ενώ είχαν προϋπολογισθεί σε 9,39 δις ευρώ, με συνέπεια να υστερούν έναντι των αρχικών προβλέψεων κατά 720,15 εκατ. ευρώ. Σημαντική υστέρηση έναντι των προβλέψεων του Προϋπολογισμού σημείωσαν οι πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους κατά 1,72 δις ευρώ. Αντίθετα, οι πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από πόρους της Ε.Ε. σημείωσαν υπέρβαση κατά 999,82 εκατ. ευρώ.

3.4. Ισοζύγιο οικονομικών σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση και με φορείς του εξωτερικού

--

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Το αποτέλεσμα από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ανήλθε σε πλεόνασμα ποσού 6,29 δις ευρώ.

Πίνακας 8
Ισοζύγιο σχέσεων με Ευρωπαϊκή Ένωση

Εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση		
ΑΑΕ	Ονομασία	Εισπραχθέντα (μετά τη μείωση επιστροφών) 2021
R132	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ε.Ε.	1.486.927.670,37
R13201	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία	35.387.670,37
R13202	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κράτη - Μέλη της Ε.Ε.	1.451.540.000,00
R135	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από την Ε.Ε.	6.755.024.802,86
R13501	Επιχορηγήσεις επενδύσεων από κοινοτικά ταμεία	6.755.024.802,86
R1590310	Επιστροφές ιδίων πόρων Ε.Ε.	252.707.720,13
R1590310001	Επιστροφές ιδίων πόρων Ε.Ε.	252.707.720,13
Σύνολο εισροών:		8.494.660.193,36
Εκροές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση		
ΑΑΕ	Ονομασία	Πληρωμές 2021
C232	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)	2.201.078.757,37
C23201	Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.)	2.201.078.757,37
Σύνολο εκροών:		2.201.078.757,37
Αποτέλεσμα από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με ΕΕ (πλεόνασμα):		6.293.581.435,99

Οι εισπράξεις (μετά μείωσης επιστροφών) από την Ε.Ε. ανήλθαν σε 8,49 δις ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται: α) επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (ANFA) ποσού 1,44 δις ευρώ, β) επιστροφή ποσών από Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης (SMP) ποσού 12 εκατ. ευρώ, γ) απολήψεις για δράσεις μεταναστευτικών ροών συνολικού ποσού 6,09 εκατ. ευρώ, δ) λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα κοινοτικά ταμεία ποσού 29,30 εκατ. ευρώ, ε) επιστροφές ιδίων πόρων Ε.Ε. ποσού 252,70 εκατ. ευρώ και στ) επιχορηγήσεις επενδύσεων από κοινοτικά ταμεία ποσού 6,76 δις.

Αντίστοιχα, οι πληρωμές προς την Ε.Ε. ανήλθαν σε 2,20 δις ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται ιδίως: α) αποδόσεις στην Ε.Ε. βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος ποσού 1,57 δις ευρώ, β) αποδόσεις στην Ε.Ε. ιδίων πόρων που προέρχονται από τον Φ.Π.Α. ποσού 234,98 εκατ. ευρώ και γ) αποδόσεις δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο ποσού 284,06 εκατ. ευρώ.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Το αποτέλεσμα από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με φορείς του εξωτερικού ανήλθε σε έλλειμμα ποσού 143,28 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 9
Ισοζύγιο σχέσεων με φορείς του εξωτερικού

Εισροές από φορείς του εξωτερικού		
ΑΛΕ	Ονομασία	Εισπραχθέντα (μετά τη μείωση επιστροφών) 2021
R133	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από φορείς του εξωτερικού	8.424.458,66
R13301	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από Διεθνείς Οργανισμούς	5.855.327,48
R13309	Τρέχουσες μεταβιβάσεις από λοιπούς φορείς του εξωτερικού	2.569.131,18
R494	Έξοδα τρίτων	18.725.660,99
R49402	Δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το NATO	18.725.660,99
Σύνολο εισροών:		27.150.119,65
Εκροές προς φορείς του εξωτερικού		
ΑΛΕ	Ονομασία	Πληρωμές 2021
C233	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε φορείς του εξωτερικού	170.482.247,21
C23301	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε διεθνείς οργανισμούς	156.133.863,63
C23309	Τρέχουσες μεταβιβάσεις σε λοιπούς φορείς του εξωτερικού	14.298.383,58
Σύνολο εκροών:		170.482.247,21
Αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές πλην τόκων με φορείς του εξωτερικού (έλλειμμα):		-143.282.127,56

Οι εισπράξεις (μετά μείωσης επιστροφών) από φορείς του εξωτερικού ανήλθαν στο ποσό των 27,15 εκατ. ευρώ, εκ του οποίου 18,73 εκατ. ευρώ αντιστοιχούν σε εισφορές Ν.Α.Τ.Ο. για την εκτέλεση έργων κοινού ενδιαφέροντος και για χρήση του Πεδίου Βολής Κρήτης.

Αντίστοιχα, οι πληρωμές προς φορείς του εξωτερικού ανήλθαν στο ποσό των 170,43 εκατ. ευρώ, στο οποίο περιλαμβάνονται κυρίως εισφορές σε διεθνείς οργανισμούς (πολιτικούς, οικονομικούς, επιστημονικούς, πολιτιστικούς, υγείας, κ.λπ.) ποσού 116,31 εκατ. ευρώ, καθώς και η συμμετοχή της Ελλάδας στα έργα του Ν.Α.Τ.Ο. που εκτελούνται στην Ελλάδα ή σε χώρες - μέλη συνολικού ποσού 39,32 εκατ. ευρώ.

3.5. Το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων

Η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» (ΤΑΙΠΕΔ) συνιστά άμεση θυγατρική εταιρεία της επίσης ανώνυμης

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.» (ΕΕΣΥΠ Α.Ε.), της οποίας αποκλειστικός μέτοχος είναι το Ελληνικό Δημόσιο³⁵. Το ΤΑΙΠΕΔ αξιοποιεί τα περιουσιακά του στοιχεία με διάφορους τρόπους, όπως, ενδεικτικά, με πώληση, εκμίσθωση, παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσής τους, τιτλοποίηση απαιτήσεων κ.λπ., ενώ το προϊόν της αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους.

Το Ταμείο, μέσω του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων και αξιοποίησης της περιουσίας του, στοχεύει: (α) στη μείωση του δημοσίου χρέους, (β) στην εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης στους αντίστοιχους φορείς, (γ) στο άνοιγμα των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού και (δ) στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Για το οικονομικό έτος 2021, η εξέλιξη του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων εμφανίζεται παρακάτω:

(α) Τρία (3) έχουν ολοκληρωθεί

- Ελληνικό
- Βόρεια Αφάντου, Ρόδος
- Μαρίνες Αλίμου & Χίου

(β) Δέκα (10) βρίσκονταν σε εξέλιξη:

• e-auction IX	• Πρώην ΕΟΜΜΕΧ στον Ταύρο
• Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Πώληση 30%	• Μαρίνα Ιτέας
• Αυτοκινητόδρομος Εγνατία	• Λιμάνια Αλεξανδρούπολης, Καβάλας και Ηγουμενίτσας
• ΔΕΠΑ 65%	• Υπόγεια Αποθήκη Φυσικού Αερίου Καβάλας
• Μαρίνα Ιτέας	• Άλλα ακίνητα (Γουρνές, Μαρκόπουλο)

(γ) Τα υπόλοιπα βρίσκονταν ακόμη σε φάση προετοιμασίας:

▪ Μαρίνες Θεσσαλονίκης, Μυκόνου, Μανδράκι, Αργοστόλι, Ζάκυνθος	• ΕΥΔΑΠ 11%
• ΔΕΗ 17%	• Υπόλοιπα 7 λιμάνια
• ΕΥΑΘ 24%	• Άλλα ακίνητα (Καμένα Βούρλα, κάμπινγκ Κονιαβήτη, Θερμοπύλες)
• ΕΛΠΕ 35,5%	

Κατά την περίοδο αναφοράς εισπράχθηκαν από την πώληση και αξιοποίηση των

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

περιουσιακών στοιχείων του ΤΑΙΠΕΔ 647,66 εκατ. ευρώ.

Ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του μακροχρόνιου προγράμματος αποκρατικοποιήσεων, που ξεκίνησε το έτος 2011, το Ελληνικό Δημόσιο έχει εισπράξει, μέχρι το τέλος του έτους 2021, το συνολικό ποσό των 6,52 δις ευρώ, όπως αναλύεται στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος Ι.

3.6. Έλεγχος δημοσίων υπολόγων

Τα σημαντικότερα ευρήματα από τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων κατά την περίοδο αναφοράς συνίστανται στα εξής:

(α) Από το σύνολο των υποβληθέντων λογαριασμών των υπολόγων διαχείρισης ενσήμων και υλικού των Δ.Ο.Υ. έτους 2021, παρατηρήθηκε ότι ποσοστό περίπου 13% αυτών διατηρεί και μεταφέρει υπόλοιπα υλικού μεγάλης αξίας (παράβολα σε φυσική μορφή, ένσημα ΤΑΧΔΙΚ κ.λπ.) από διαχείριση σε διαχείριση, σχεδόν αμετάβλητα στην πλειονότητά τους, χωρίς να πραγματοποιεί καμία κίνηση, εισαγωγή ή εξαγωγή υλικού κατά τη διάρκεια του έτους³⁶. Δεδομένου ότι έχει εισαχθεί η καθολική σχεδόν εφαρμογή του ηλεκτρονικού παραβόλου, η συγκέντρωση υψηλών φυσικών αποθεμάτων σε λογαριασμούς των οποίων η χρήση/κίνηση έχει ατονήσει ενέχει τον κίνδυνο υπεξαίρεσης, απώλειας, έλλειψης, φθοράς κ.λπ. των υλικών της διαχείρισης³⁷.

Το ζήτημα των αδρανών ή με ελάχιστες κινήσεις λογαριασμών διαχείρισης ενσήμων και υλικού των Δ.Ο.Υ. πρέπει να απασχολήσει άμεσα τις αρμόδιες υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες οφείλουν να προβούν στην επίλυσή του με τον κατάλληλο τρόπο (καταστροφή μη χρησιμοποιούμενου υλικού, νομοθετική ρύθμιση κ.λπ.).

(β) Από τον έλεγχο δείγματος των ετήσιων λογαριασμών χρηματικής διαχείρισης των Δ.Ο.Υ. για τη χρήση 2021, προέκυψε ότι εμφανίζονται μεγάλα χρηματικά υπόλοιπα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται ατακτοποιήτα αντίτιμα (περιπτώσεις κυρίως εκκρεμών Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής από τις πρώην Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου για την τακτοποίηση πληρωμών) των πρώην Γραφείων Εξόδων τα οποία δεν έχουν διευθετηθεί μέχρι σήμερα και τα οποία παραμένουν σε εκκρεμότητα για μεγάλο χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τη δεκαετία, με αποτέλεσμα το εμφανιζόμενο υπόλοιπο να μην απεικονίζει ορθά την πραγματική κατάσταση. Η απεικόνιση των ποσών αυτών αποτυπώνεται στον Λογ. 4.9.2.09.88 των λογαριασμών της Κεντρικής Διοίκησης, το υπόλοιπο του οποίου ανέρχεται σε 27.707.130,18 ευρώ. Ενδεικτικά, για τη Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών το χρηματικό υπόλοιπο ανέρχεται σε 13.632.247,23 ευρώ και αφορά εξ ολοκλήρου σε αντίτιμα παλαιών ετών (αντίτιμα Ιουνίου 2001), ενώ στη Δ.Ο.Υ. Α΄ Αθηνών από το ποσό των 2.492.037,53 ευρώ, το σύνολο των αντιτίμων ανέρχεται σε 2.490.650,43 ευρώ.

Η επί μακρόν μη τακτοποίηση των αντιτίμων αποτελεί συστημική αδυναμία των Δ.Ο.Υ. στις οποίες παρατηρείται το φαινόμενο αυτό, καθώς δεν αποτυπώνεται ορθά το πραγματικό υπόλοιπο των οικείων χρηματικών διαχειρίσεων και, πέραν αυτού, καθίσταται αντικειμενικά δυσχερής ο εντοπισμός περιπτώσεων πιθανής κακοδιαχείρισης.

3.7. Έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης

Στα Υπουργεία έχουν συσταθεί Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου, πλην όμως σε κάποιες περιπτώσεις δεν έχουν συσταθεί σε επίπεδο Διεύθυνσης³⁸, ενώ η στελέχωσή τους δεν είναι επαρκής, με επιπτώσεις στην αποτελεσματική εποπτεία του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων. Στα ίδια συμπεράσματα καταλήγει και η από Φεβρουάριο 2022 Έκθεση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας σχετικά με την ωριμότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου δημοσιονομικής διαχείρισης, η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Συμφωνίας Ενισχυμένης Εποπτείας της Ελλάδας. Μάλιστα η Αρχή στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της για την οργάνωση και λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, συντονίζει μαζί με το Υπουργείο Εσωτερικών και σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης το Πρόγραμμα «Πιστοποίησης Ελεγκτικής Επάρκειας Εσωτερικού Ελεγκτή Δημόσιου Τομέα», για τα στελέχη που υπηρετούν στις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου.

Η ανάληψη αποτελεσματικής δράσης για την κατάλληλη οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων συνιστά σημαντική διαρθρωτική μεταρρύθμιση, η οποία θα συμβάλλει ουσιαδώς στην εγκαθίδρυση της δημοσιονομικής νομιμότητας και την αποτροπή σοβαρών δημοσιονομικών κινδύνων.

3.8. Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των επιμέρους φορέων της Κεντρικής Διοίκησης

Το Υπουργείο Οικονομικών συνάπτει³⁹ με την Προεδρία της Δημοκρατίας, καθένα από τα λοιπά Υπουργεία, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση (ως ειδικό φορείς) και εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει το ποσό των 10.000.000 ευρώ⁴⁰, ξεχωριστά μνημόνια

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

συνεργασίας μέχρι τις 15 Ιανουαρίου του έτους αναφοράς του προϋπολογισμού. Με τα μνημόνια αυτά διασφαλίζεται η δέσμευση των ως άνω φορέων για την ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ειδικότερα, οι δεσμεύσεις αφορούν: α) στην επίτευξη των τριμηνιαίων στόχων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, οι οποίοι καθορίζονται με βάση το μηνιαίο πρόγραμμα δαπανών που καταρτίζουν οι ως άνω φορείς στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους και έχουν συμφωνηθεί με το Γ.Λ.Κ., β) σε διορθωτικές παρεμβάσεις που υλοποιούνται σε περίπτωση απόκλισης από τους στόχους, καθώς και στις επιπτώσεις στην περίπτωση μη υλοποίησης των εν λόγω παρεμβάσεων, γ) στο χρόνο και στο είδος των παραγόμενων δημοσιονομικών αναφορών, δ) στην ύπαρξη εσωτερικών συστημάτων, διαδικασιών και μηχανισμών που διασφαλίζουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, ε) στον ρυθμό αποδέσμευσης των εγκεκριμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, στ) στους συγκεκριμένους στόχους για την τήρηση του λειτουργικού Μητρώου Δεσμεύσεων.

Περαιτέρω, η 2/48219/ΔΠΓΚ/22.2.2021 εγκύκλιος για την εκτέλεση του Προϋπολογισμού 2021, στην οποία περιλαμβάνεται το έντυπο Π3 για τη σύνταξη του Μνημονίου Συνεργασίας, εστάλη στα Υπουργεία στις 24.2.2021, δηλαδή δύο (2) σχεδόν μήνες μετά την έναρξη του οικονομικού έτους. Αυτό καθιστούσε εκ των πραγμάτων αδύνατο να τηρηθεί η προθεσμία της 15ης Ιανουαρίου 2021, με αποτέλεσμα για το 1^ο τρίμηνο 2021 να μην έχουν εκπονηθεί μηνιαία προγράμματα δαπανών ούτε να έχουν τεθεί οι με βάση αυτά τριμηνιαίοι στόχοι.

Σημειώνεται συναφώς ότι η σύναψη των Μνημονίων Συνεργασίας με τα Υπουργεία, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, έλαβε χώρα κατά τους μήνες Μάιο έως Ιούλιο 2021.

Η μη τήρηση της ημερομηνίας της 15^{ης} Ιανουαρίου του έτους αναφοράς για τη σύναψη Μνημονίων Συνεργασίας με τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης έχει ως αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η ορθή παρακολούθηση των τριμηνιαίων στόχων εκτέλεσης του προϋπολογισμού τους, των αποκλίσεων από αυτούς, των διορθωτικών δράσεων, των παραγόμενων δημοσιονομικών αναφορών, του ρυθμού αποδέσμευσης των εγκεκριμένων πιστώσεων και των στόχων για την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Το αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλιν χρηματοοικονομικών συναλλαγών διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ποσού 14,50 δις ευρώ, ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν έλλειμμα ποσού 14,84 δις ευρώ. Η υπέρβαση των εισπραχθέντων εσόδων (μετά μείωσης επιστροφών) κατά μεγαλύτερο ποσό από αυτό της υπέρβασης των πληρωμών έναντι του αρχικού Προϋπολογισμού, είχαν ως αποτέλεσμα την επίτευξη ελλείμματος μικρότερου του προϋπολογισθέντος κατά 342 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά το οικονομικό έτος 2021 είναι κατά 8,26 δις ευρώ μικρότερο του ελλείμματος που πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος (22,76 δις ευρώ), εξαιτίας των αυξημένων, κατά 7,51 δις ευρώ, εισπραχθέντων εσόδων (μετά μείωσης επιστροφών), σε συνδυασμό και με μειωμένες πληρωμές κατά 757 εκατ. ευρώ, έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους.

Πίνακας 10

Επισκόπηση εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2021						
(ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	Προϋπολογισμός 2021	Απολογισμός 2021	Απολογισμός 2020	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού 2021	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού 2021	Απόκλιση Απολογισμού 2021 - Απολογισμού 2020
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]-[1]	[5]=[2]/[1]	[6]=[2]-[3]
A1. Έσοδα Προϋπολογισμού						
11 Φόροι	43.587	43.181	37.732	-406	99,07%	5.449
12 Κοινωνικές εισφορές	53	55	54	2	103,77%	1
13 Μεταβιβάσεις	6.951	8.712	6.536	1.761	125,33%	2.176
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	4.022	4.461	4.684	439	110,91%	-223
14 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	595	598	535	3	100,50%	63
15 Λοιπά τρέχοντα έσοδα	1.454	2.371	2.552	917	163,07%	-181
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	170	131	873	-39	77,06%	-742
Σύνολο A1	52.640	54.918	47.409	2.278	104,33%	7.509
A2. Πάγια και τιμάλφι						
31 Πωλήσεις παγίων περυσσιακών στοιχείων	330	4	8	-326	1,21%	-4
33 Πωλήσεις τιμάλφον	0	0	0	0	-	0
Σύνολο A2	330	4	8	-326	1,21%	-4
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ Α (A1+A2)	52.970	54.922	47.417	1.952	103,69%	7.505

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2021						
(ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	Προϋπολογισμός 2021	Απολογισμός 2021	Απολογισμός 2020	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού 2021	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού 2021	Απόκλιση Απολογισμού 2021 - Απολογισμού 2020
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]-[1]	[5]=[2]/[1]	[6]=[2]-[3]
B1. Έξοδα Προϋπολογισμού						
21 Παροχές σε εργαζόμενους	13.544	13.578	13.394	34	100,25%	184
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	83	59	83	-	24
22 Κοινωνικές παροχές	199	428	191	229	215,08%	237
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	146	55	146	-	91
23 Μεταβιβάσεις	31.394	43.494	47.564	12.100	138,54%	-4.070
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	6456	8.813	6.456	-	-2.357
24 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	1.251	2.278	2.009	1.027	182,09%	269
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	281	383	281	-	-102
25 Επιδοτήσεις	80	1308	1.084	1.228	1635,00%	224
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	962	836	962	-	126
26 Τόκοι	4.510	4.873	4.774	363	108,05%	99
27 Λοιπές δαπάνες	91	53	29	-38	58,24%	24
29 Πιστώσεις υπό κατονομή	14.094	0	0	-14.094	0,00%	0
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	9.385	0	0	-9.385	0,00%	0
Σύνολο B1	65.164	66.013	69.045	849	101,30%	-3.032
B2. Πάγια και τιμολόγηση						
31 Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	2.646	3.407	1.133	761	128,76%	2.274
εκ των οποίων Π.Δ.Ε.	0	735	502	735	-	233
33 Αγορές τιμολόγησης	0	1	0	1	-	1
Σύνολο B2	2.646	3.408	1.133	762	128,80%	2.275
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ Β (B1+B2)	67.811	69.421	70.178	1.610	102,37%	-757
Γ. Αποτέλεσμα Προϋπολογισμού (Πλεόνασμα ή Έλλειμμα) (Α-Β)	-14.841	-14.499	-22.761	342	97,70%	8.262
Δ. Έσοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών από:						
41 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-	0
43 Πωλήσεις χρεωστικών τίτλων	31	31	551	0	100,00%	-520
44 Χρηρηθθέντα δάνεια	0	0	0	0	-	0
45 Πωλήσεις συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.453	874	33	-579	60,15%	841
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	19	15	19	-	4
51 Ειδικά τραπεζικά δικαιώματα (SDRs)	0	2818	0	2.818	-	2.818
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	9	15	18	6	166,67%	-3
53 Χρεωστικούς τίτλους (υποχρεώσεις)	37.000	48.224	45.530	11.224	130,34%	2.694
54 Δάνεια	701.700	1.084.730	1.264.155	383.030	154,59%	-179.425
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	0	684	699	684	-	-15
59 Δημόσιες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-	0
81 Κεφάλαιο (Αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	0	-	0
ΣΥΝΟΛΟ Δ	740.192	1.137.395	1.311.001	397.203	153,66%	-173.606

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Επισκόπηση Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού 2021						
(ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	Προϋπολογισμός 2021	Απολογισμός 2021	Απολογισμός 2020	Απόκλιση Απολογισμού - Προϋπολογισμού 2021	% Εκτέλεσης Προϋπολογισμού 2021	Απόκλιση Απολογισμού 2021 - Απολογισμού 2020
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]-[1]	[5]=[2]/[1]	[6]=[2]-[3]
Ε. Έξοδα Προϋπολογισμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών για:						
41 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-	0
43 Αγορές χρεωστικών τίτλων	0	0	0	0	-	0
44 Χορηγήσεις δανείων	0	0	0	0	-	0
45 Αγορές συμμετοχικών τίτλων και μεριδίων επενδυτικών κεφαλαίων	1.562	413	117	-1.149	26,44%	296
49 Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	0	18	15	18	-	3
51 Ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs)	0	0	0	0	-	0
52 Υποχρεώσεις από Νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	0	-	0
53 Χρεωστικούς τίτλους	26.504	33.889	34.527	7.385	127,86%	-638
54 Δάνεια	704.871	1.084.405	1.256.568	379.534	153,84%	-172.163
57 Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.450	2.087	2.315	637	143,93%	-228
59 Ληφθείσες προκαταβολές και λοιπές υποχρεώσεις (εισπράξεις υπέρ τρίτων)	0	0	0	0	-	0
81 Κεφάλαιο (Μειώσεις μετοχικού κεφαλαίου)	0	0	0	0	-	0
ΣΥΝΟΛΟ Ε	734.388	1.120.813	1.293.543	386.425	152,62%	-172.730
ΣΤ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙ ΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (Α-Ε)	5.805	16.582	17.458	10.777	285,65%	-876

Τα εισπραχθέντα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού από μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές, μετά τη μείωση των επιστροφών εσόδων, ανήλθαν σε 54,92 δις ευρώ, υπερβαίνοντας κατά 1,95 δις ευρώ τα αρχικώς προϋπολογισθέντα των 52,97 δις ευρώ.

Τα απολογιστικά έξοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών ανήλθαν σε 69,42 δις ευρώ και υπερέβησαν τα προϋπολογισθέντα κατά 1,61 δις ευρώ. Στην απόκλιση αυτή συνετέλεσε και η ψήφιση συμπληρωματικών Προϋπολογισμών συνολικού ποσού 4,75 δις ευρώ.

Το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από δραστηριότητες πλην χρηματοοικονομικών συναλλαγών (14,50 δις ευρώ) είναι μικρότερο κατά 342 εκατ. ευρώ από εκείνο που προέβλεπε σχετικώς ο Προϋπολογισμός (14,84 δις ευρώ).

Το αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού από χρηματοοικονομικές συναλλαγές διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ποσού 16,58 δις ευρώ, ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό, αναμενόταν πλεόνασμα ποσού 5,80 δις ευρώ. Η διαφορά αυτή των 10,78 δις ευρώ οφείλεται στην αύξηση του καθαρού δανεισμού.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω αποτελέσματα υλοποίησης του Κρατικού Προϋπολογισμού αξιολογούνται περαιτέρω και προσαρμόζονται σε δεδουλευμένη βάση από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), προκειμένου να εξαχθούν τα ενοποιημένα για όλη τη Γενική Κυβέρνηση τελικά αποτελέσματα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών (ESA 2010).

4.1. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), σε τρέχουσες τιμές, εκτιμάται για το έτος 2021 σε 181,68 δις ευρώ και εμφανίζεται αισθητά αυξημένο, σε σχέση με την αναθεωρημένη εκτίμηση για το προηγούμενο έτος (2020: 165,41 δις ευρώ), κατά 16,27 δις ευρώ ή ποσοστό 9,84%.

Με το δεδομένο αυτό, ο δείκτης Εξόδων Κρατικού Προϋπολογισμού - ο οποίος αποτυπώνει τα μη χρηματοοικονομικά έξοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, αφαιρουμένων των τόκων - προς ΑΕΠ (Έξοδα ΚΠ/ΑΕΠ), ως μερίδιο της οικονομίας, διαμορφώθηκε το έτος 2021 σε 35,53% (64,55/181,68 δις ευρώ), έναντι πρόβλεψης στον Προϋπολογισμό ποσοστού 34,84% (63,30/181,68 δις ευρώ).

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

**ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021 ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους, που περιβάλλεται επίσης την ισχύ τυπικού νόμου, καταρτίζεται από το Γ.Λ.Κ., αφού ληφθούν υπόψη και οι αναγγελθείσες, μέχρι το τέλος του μηνός Μαΐου του έτους κατάρτισής του, μεταβολές που έχει επιφέρει το Ελεγκτικό Συνέδριο στις διαχειριστικές πράξεις των υπολόγων, αποσκοπεί δε στο να εμφανίσει μία σαφή εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης.

Ως εκ τούτου, παρέχει πληροφορίες για τη σύνθεση του ενεργητικού και του παθητικού, καθώς και για το ύψος και τη δομή του καθαρού ενεργητικού του Δημοσίου, οι οποίες, εκτός από τις ανάγκες της λογοδοσίας, βοηθούν τους χρήστες να εκτιμήσουν την ικανότητα του Δημοσίου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, αλλά και να προβλέψουν τόσο τις μελλοντικές δανειακές του ανάγκες, όσο και την ικανότητά του να αντλήσει τα απαραίτητα κεφάλαια.

Η κατάρτιση του Ισολογισμού διέπεται, κατά βάση, από τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των μέσω αυτού παρεχομένων πληροφοριών⁴¹.

Από το Γ.Λ.Κ. καταρτίζονται και οι κατωτέρω Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις⁴², οι οποίες κατατίθενται, μαζί με τον Ισολογισμό της Κεντρικής Διοίκησης, στη Βουλή:

(α) Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις πηγές εσόδων της Κεντρικής Διοίκησης, αλλά και τον τρόπο που διαχειρίστηκε το Δημόσιο τα έξοδά του. Εκτός από τους σκοπούς λογοδοσίας, η Κατάσταση αυτή χρησιμοποιείται και για την πρόβλεψη της ικανότητας δημιουργίας χρηματικών διαθεσίμων.

(β) Κατάσταση Ταμειακών Ροών, με την οποία παρέχονται πληροφορίες για τις ταμειακές εισροές, τα στοιχεία χάριν των οποίων έγιναν πληρωμές και το υπόλοιπο των χρηματικών διαθεσίμων στο τέλος του οικονομικού έτους. Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών επιτρέπει στους χρήστες να εξακριβώσουν τον τρόπο με τον οποίο αντλήθηκαν τα χρηματικά διαθέσιμα που χρηματοδότησαν τις δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτά χρησιμοποιήθηκαν.

(γ) Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών, με την οποία οι χρήστες πληροφορούνται για τη συνολική μεταβολή της Καθαρής Θέσης Πολιτών, με χωριστή παρουσίαση της μεταβολής που προέρχεται από την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης σε σχέση με τις μεταβολές που καταλογίσθηκαν απευθείας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

(δ) Προσάρτημα, με το οποίο παρέχονται όλες οι επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για την κατανόηση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ο έλεγχος αποβλέπει σε μια συνολική εκτίμηση περί της αξιοπιστίας των Καταστάσεων, ώστε να παρασχεθεί ένα υψηλό επίπεδο διασφάλισης ότι οι σχετικές πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν πάσχουν από ουσιώδεις ανακρίβειες.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Η περίοδος αναφοράς (2021), σύμφωνα με την Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης, ήταν ελλειμματική ως προς το ποσό των 11,92 δις ευρώ, το οποίο αποτυπώθηκε στο σωρευμένο έλλειμμα της Κεντρικής Διοίκησης, που αυξήθηκε ισόποσα, με περαιτέρω επακόλουθο την επιβάρυνση της Καθαρής Θέσης των Πολιτών, η οποία παρέμεινε αρνητική και μάλιστα με αυξητικές τάσεις (από 340,57 δις ευρώ την 31η.12.2020 σε 352,18 δις ευρώ την 31η.12.2021).

Συγκεκριμένα, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, τα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης αυξήθηκαν κατά 4,14 δις ευρώ, λόγω κυρίως της σημαντικής αύξησης των ταμιακών διαθεσίμων και ισοδυνάμων κατά 2 δις ευρώ, των απαιτήσεων κατά 668 εκατ. ευρώ και των λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων κατά 1 δις ευρώ. Η διαφορά αυτή αντισταθμίστηκε εν μέρει από τις επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες, οι οποίες μειώθηκαν κατά 228 εκατ. ευρώ.

Οι συνολικές υποχρεώσεις αυξήθηκαν σημαντικά σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, καθώς ανήλθαν σε 417,96 δις ευρώ (από 402,21 δις ευρώ). Η αύξηση αυτή αφορά τόσο στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 5,30 δις ευρώ, όσο και στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες επίσης αυξήθηκαν κατά 10,45 δις ευρώ.

Το δημόσιο χρέος (ακριβέστερα το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης) ως ποσοτικό μέγεθος αυξήθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς και δη κατά το ποσό των 14,35 δις ευρώ (από 374,11 δις ευρώ σε 388,46 δις ευρώ) ή ποσοστό 3,84%. Ωστόσο, η σχέση του χρέους προς το ΑΕΠ βελτιώθηκε ουσιαστικά, κυρίως λόγω της μεγάλης αύξησης του ΑΕΠ (από 165,41 που είναι η αναθεωρημένη εκτίμηση για το 2020 σε 181,68 δις ευρώ), καθώς ενώ στις 31.12.2020 το χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθε σε 226,17%, κατά την περίοδο αναφοράς αυτό αντιστοιχεί σε ποσοστό 213,82% του ΑΕΠ (μείωση κατά 12,35 μονάδες).

Κατά τα λοιπά, από τον διενεργηθέντα έλεγχο επί της ορθότητας και αξιοπιστίας των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του οικονομικού έτους 2021, προέκυψαν ευρήματα, τα σημαντικότερα των οποίων μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

(α) Καθυστέρηση υλοποίησης της Λογιστικής Μεταρρύθμισης της Κεντρικής Διοίκησης, μέσω της οποίας εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (για τα έσοδα, τα έξοδα, τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις της κ.λπ.).

(β) Τα πάγια στοιχεία (ακίνητα, υποδομές, εξοπλισμός κ.λπ.) εξακολουθούν να μην καταγράφονται στον Ισολογισμό, πράγμα που επηρεάζει αρνητικά το ύψος των περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης και, κατ' αποτέλεσμα, το ύψος στο οποίο διαμορφώνεται η Καθαρή Θέση των Πολιτών.

(γ) Η επιμέτρηση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων δεν διενεργείται με βάση τη Λογιστική Πολιτική για την Πρώτη Εφαρμογή του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, αλλά με βάση τη λογιστική πολιτική που ίσχυε μέχρι τις 31.12.2018. Με τον τρόπο αυτό, ούτε το ενδιάμεσο (μεταβατικό) λογιστικό πλαίσιο εφαρμόστηκε πλήρως κατά την περίοδο αναφοράς.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(δ) Δεν αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό προβλέψεις για τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους (π.χ. καταπτώσεις εγγυήσεων), καθώς η Κεντρική Διοίκηση δεν έχει αναπτύξει το λογιστικό της σύστημα ώστε να καταρτίσει αντίστοιχα μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων, όπως επιτάσσει η Λογιστική Πολιτική.

(ε) Στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών εντοπίστηκαν λάθη και παραλείψεις, βάσει των οποίων το Γ.Λ.Κ. προέβη στην οίκοθεν τροποποίηση και επανυποβολή της. Επίσης, στην ίδια Κατάσταση εντοπίστηκαν επιμέρους κονδύλια που δεν κατέστη δυνατόν να επιβεβαιωθούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Κεντρικής Διοίκησης

Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Γενικής Κυβέρνησης - τμήμα της οποίας αποτελεί η Κεντρική Διοίκηση - θεσμοθετήθηκε το πρώτον με το άρθρο 156 του ν. 4270/2014, και με το π.δ. 54/2018 (Α' 103)⁴³ καθορίστηκε το περιεχόμενο του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (ΛΠΓΚ), με βάση τα διεθνώς κρατούντα λογιστικά πρότυπα και χάριν της προαγωγής της ευχερούς κατανόησης των δημοσίων λογαριασμών από ένα ευρύτερο κοινό και της συγκρισιμότητάς τους με τα αντίστοιχα στοιχεία των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών⁴⁴.

Πρόκειται για ένα σημαντικό εγχείρημα το οποίο, μέσω της μετάβασης στην πλήρη εφαρμογή λογιστικής δεδουλευμένης βάσης, αποσκοπεί στον λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών με ομοιόμορφο τρόπο, την αληθή και ορθή απεικόνιση της οικονομικής και περιουσιακής διάρθρωσης όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, την ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητάς τους, την άντληση αξιόπιστων πληροφοριών για αξιοποίηση είτε από τις υπηρεσίες είτε από τους διεθνείς οργανισμούς, την εξαγωγή δεδομένων βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ESA 2010), καθώς και την απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε είδους ελέγχων. Συμπερασματικά, μέσω της μεταρρύθμισης αυτής θα αναβαθμισθεί ουσιαστικά η ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρέχουν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στους πολίτες και τους αντιπροσώπους τους (Βουλή), στους παρόχους πόρων (φορολογούμενοι, επενδυτές, δανειστές κ.λπ.) αλλά και τους αποδέκτες των υπηρεσιών τους. Με τον τρόπο αυτό, η χρηματοοικονομική λογιστική αναδεικνύεται σε σημαντικό εργαλείο λήψης αποφάσεων από αυτούς που επωμίζονται την ευθύνη για τη διαχείριση της δημόσιας περιουσίας εν γένει.

Ως εκ της πολυπλοκότητας και των ιδιαίτερων απαιτήσεων του παραπάνω εγχειρήματος, με το άρθρο 15 του π.δ/τος 54/2018 ορίστηκε ότι το νέο Λογιστικό Πλαίσιο εφαρμόζεται πρωτίστως στην Κεντρική Διοίκηση και δε σταδιακά από την 1η.1.2019, με καταληκτική ημεροχρονολογία για την πλήρη εφαρμογή του αρχικά την 1η.1.2023 και ήδη την 1^η.1.2025⁴⁵. Στο πλαίσιο αυτό, εκδόθηκε η 2/30886/ΔΛΓΚ/23.7.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (ΛΠΠΕ), με αντικείμενο την κατάρτιση και παρουσίαση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων κατά τη μεταβατική (ενδιάμεση) περίοδο.

Ήδη όμως έχει παρατηρηθεί σημαντική καθυστέρηση, καθώς ενώ αρχικά η πλήρης εφαρμογή του νέου Λογιστικού Πλαισίου είχε ορισθεί για την 1^η.1.2023, τελικά αυτή μετατέθηκε για την 1^η.1.2025. Συναφώς, όσον αφορά την Κεντρική Διοίκηση, η εφαρμογή κατά τη μεταβατική περίοδο της Λογιστικής Πολιτικής, δηλαδή του λογιστικού πλαισίου που αποτελεί τη «γέφυρα» από το π.δ. 15/2011 - το προϋφιστάμενο λογιστικό πλαίσιο για την Κεντρική Διοίκηση που στηριζόταν στη διπλογραφική λογιστική τροποποιημένης ταμειακής βάσης - στο π.δ. 54/2018, δεν είναι πλήρης, καθώς σε σειρά ζητημάτων (π.χ. επιμετρήσεις κάποιων περιουσιακών στοιχείων ή/και υποχρεώσεων) εφαρμόζονται οι λογιστικές πολιτικές που ίσχυαν μέχρι την 31^η.12.2018, αν και το π.δ. 15/2011, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 5 του π.δ/τος 54/2018, δεν αποτελεί πλέον (από 1.1.2019) ισχύον δίκαιο.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Κατά το παρόν στάδιο, το κομβικό έργο της Λογιστικής Μεταρρύθμισης⁴⁶ έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας⁴⁷ και υλοποιείται με 5 υποέργα.

- Το υποέργο 1 αφορά τη σταδιακή έκδοση των βασικών Λογιστικών Πολιτικών (Προτύπων).
- Το υποέργο 2 αφορά το νέο σύστημα πληροφορικής ERP, γνωστό και ως GOV ERP, η σύμβαση του οποίου υπογράφηκε στις 6.5.2022 και ήδη έχει αρχίσει και εφαρμόζεται η 1^η εκτελεστική σύμβαση.
- Το υποέργο 3 αφορά την εισαγωγή του τιμολογίου στο νέο σύστημα πληροφορικής GOV ERP, υποστηρίζοντας την αναγνώριση και επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων, υποχρεώσεων κ.λπ. σε πραγματικό χρόνο, καθώς και τη μετάβαση από την ταμειακή στη δεδουλευμένη βάση.
- Το υποέργο 4 αφορά την εκπαίδευση των στελεχών των οντοτήτων της Γενικής Κυβέρνησης μέσω πολλαπλών δράσεων εκπαίδευσης.
- Το υποέργο 5 αφορά τη σύνταξη των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης.

Το χρονοδιάγραμμα των υποέργων 2 έως 5 συμπίπτει με τη λήξη της περιόδου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, δηλαδή το τέλος του 2025, ωστόσο η εκπαίδευση, ως δράση, θα συνεχιστεί και μετά το τέλος του 2025.

Η Λογιστική Μεταρρύθμιση της Κεντρικής Διοίκησης συνιστά ένα πολύπλοκο και με ιδιαίτερες απαιτήσεις έργο, το οποίο συνδέεται με σοβαρό λόγο δημοσίου συμφέροντος, που συνίσταται στην ουσιαστική αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης μέσω των Καταστάσεων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (για τα έσοδα, τα έξοδα, τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις κ.λπ.). Ως εκ τούτου, ενόψει και της καθυστέρησης που έχει ήδη διαπιστωθεί, θα πρέπει οι σχετικώς αναλαμβανόμενες δράσεις (χρηματοδότηση, ανθρώπινοι πόροι κ.λπ.) να είναι τέτοιας έντασης και έκτασης ώστε να μπορεί να διασφαλισθεί η τήρηση της 1ης.1.2025 ως ημερομηνίας όπου η Κεντρική Διοίκηση θα έχει υιοθετήσει και θα εφαρμόζει πλήρως το νέο λογιστικό πλαίσιο (π.δ. 54/2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ) ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

(σε ευρώ)	31.12.2021	31.12.2020
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	20.783.734.294,09	18.778.508.836,25
Απαιτήσεις	8.356.421.915,60	7.688.108.075,51
Προκαταβολές	3.277.726.815,34	2.597.226.856,88
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	32.417.883.025,03	29.063.843.768,64
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	23.447.709.603,63	23.675.858.057,80
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	9.915.087.539,75	8.903.773.965,73
Υποδομές	0,00	0,00
Εξοπλισμός	0,00	0,00
Ακίνητα	0,00	0,00
Λοιπά στοιχεία	0,00	0,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	33.362.797.143,38	32.579.632.023,53
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	65.780.680.168,41	61.643.475.792,17
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Πληρωτέες υποχρεώσεις	13.497.615.541,61	12.547.628.237,06
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	48.757.000.000,43	47.157.791.000,43
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	8.044.211.517,55	5.354.998.275,66
Άλλες υποχρεώσεις	258.921.744,46	193.946.852,21
Παροχές σε εργαζόμενους	1.723.845,03	1.717.733,65
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	70.559.472.649,08	65.256.082.099,01
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμα δάνεια	333.811.381.141,85	322.617.713.759,73
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	5.118.326.643,08	8.967.000.000,00
Άλλες υποχρεώσεις	8.472.283.351,59	5.370.166.334,11
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	347.401.991.136,52	336.954.880.093,84
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	417.961.463.785,60	402.210.962.192,85

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

(σε ευρώ)	31.12.2021	31.12.2020
ΚΑΘΑΡΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ/ΘΕΣΗ		
Διαφορές Απογραφής	310.531.283,47	158.477.297,50
Σωρευμένο πλεόνασμα/(έλλειμμα)	(340.567.486.400,68)	(318.130.045.603,74)
Έλλειμμα περιόδου	(11.923.828.499,98)	(22.595.918.094,44)
Σύνολο Καθαρής Περιουσίας/Θέσης	(352.180.783.617,19)	(340.567.486.400,68)

6.1. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

6.1.1. Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

6.1.1.1. Ενσώματα και Άυλα Πάγια

Σύμφωνα με την παρ. 30 της Λογιστικής Πολιτικής Πρώτης Εφαρμογής (ΛΠΠΕ), τα ενσώματα και άυλα πάγια που αποκτώνται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, αλλά πριν να καταστεί εφικτή η τήρηση των απαραίτητων για την αναγνώριση και επιμέτρησή τους λογιστικών αρχείων και μητρώων, καταχωρούνται μεν στους προβλεπόμενους λογαριασμούς, πλην όμως μεταφέρονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης της περιόδου αναφοράς που πραγματοποιήθηκαν, ως έξοδα.

Σε προηγούμενες Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει επανειλημμένα επισημανθεί⁴⁸ η αναγκαιότητα δημιουργίας μηχανισμού συνολικής καταγραφής όλων των ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης με στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας, την πληρότητα της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης μέσω αυτής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και την προστασία και διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας.

Κατά τον έλεγχο που διενήργησε το Ελεγκτικό Συνέδριο για το οικονομικό έτος 2021 διαπιστώθηκε για μια ακόμη φορά ότι δεν υφίσταται τέτοιος μηχανισμός συστηματικής αναγνώρισης, αποτίμησης και καταγραφής όλων των ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης, πλην ορισμένων περιπτώσεων όπου πραγματοποιούνται καταχωρήσεις σε εφαρμογές ηλεκτρονικής αποθήκης.

Σύμφωνα με το Γ.Λ.Κ., ελλείψει των απαραίτητων λογιστικών αρχείων και μητρώων, η Κεντρική Διοίκηση δεν είναι επί του παρόντος τεχνικά σε θέση να αναγνωρίσει και αποτιμήσει παρά μέρος μόνο των περιουσιακών στοιχείων που έχει στον έλεγχό της. Για να καταστεί δυνατή η ορθή καταγραφή και επιμέτρηση των ενσώματων και άυλων παγίων είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, η προσαρμογή

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

των λογιστικών πρακτικών, καθώς και η πραγματοποίηση των απαραίτητων προσαρμογών στο πληροφοριακό σύστημα.

Ωστόσο, αν και η μεταβατική περίοδος για την πλήρη εφαρμογή του νέου Λογιστικού Πλαισίου (π.δ. 54/2018) έχει ξεκινήσει, όσον αφορά την Κεντρική Διοίκηση, από 1.1.2019, εντούτοις στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2020) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

Κατά την περίοδο αναφοράς, τα ποσά των ενσώματων και άυλων στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης (Υποδομές – Εξοπλισμός – Ακίνητα - Άυλα και Λοιπά στοιχεία) ανήλθαν σε 2,74 δις ευρώ και μεταφέρθηκαν στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης ως έξοδα («Αποσβέσεις»).

Η μη συμπερίληψη της αξίας όλων των ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης (Ισολογισμό) επηρεάζει αρνητικά τη συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης και, κατ' αποτέλεσμα, το ύψος στο οποίο διαμορφώνεται η Καθαρή Θέση των Πολιτών, η οποία είναι συνάρτηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεών της.

6.1.1.2. Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Στον λογαριασμό «Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες» παρακολουθούνται: (α) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί έλεγχο, υπό την έννοια της κατοχής (άμεσα ή έμμεσα) άνω του 50% των δικαιωμάτων ψήφου, (β) οι οντότητες στις οποίες η Κεντρική Διοίκηση ασκεί ουσιαστική επιρροή (συγγενείς), υπό την έννοια της δυνατότητας συμμετοχής της στις αποφάσεις της οικονομικής και επιχειρησιακής πολιτικής της οντότητας και (γ) οι κοινοπραξίες, οι συμφωνίες δηλαδή όπου τα μέρη έχουν από κοινού τον έλεγχο, καθώς και τα δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της οντότητας.

Σύμφωνα με τις παρ. 15 και 16 της ΛΠΠΕ, οι επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους, ενώ μεταγενέστερα επιμετρώνται στο κόστος κτήσης μείον ζημίες απομείωσης.

Η αξία των επενδύσεων σε ελεγχόμενες και συγγενείς οντότητες κατά την 31η.12.2021 ανέρχεται σε 23,45 δις ευρώ έναντι 23,68 δις ευρώ της αντίστοιχης ημερομηνίας του προηγούμενου έτους.

Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω Πίνακα ως εξής:

Πίνακας 11

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες, συγγενείς και κοινοπραξίες	Αξία της 31/12/2021	Αξία της 31/12/2020	Μεταβολή 2020-2021
Μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	819.451.466,81	819.451.466,81	0,00
Μετοχές συγγενών εισηγμένων στο Χ.Α.	872.542.161,99	872.542.161,99	0,00
Σύνολο οντοτήτων εισηγμένων στο Χ.Α.	1.691.993.628,80	1.691.993.628,80	0,00
Μη εισηγμένες μετοχές ελεγχόμενων οντοτήτων εσωτερικού	21.754.500.225,60	21.982.648.679,77	-228.148.454,17
Μη εισηγμένες μετοχές συγγενών εσωτερικού	1.215.749,23	1.215.749,23	0,00
Σύνολο οντοτήτων μη εισηγμένων στο Χ.Α.	21.755.715.974,83	21.983.864.429,00	-228.148.454,17
Γενικό Σύνολο	23.447.709.603,63	23.675.858.057,80	-228.148.454,17

Η αξία των επενδύσεων σε οντότητες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο δεν μεταβλήθηκε σε σύγκριση με την προηγούμενη οικονομική χρήση, καθώς δεν προέκυψαν προσθήκες, διαγραφές ή απομειώσεις.

Όσον αφορά την αξία των επενδύσεων σε οντότητες μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, αυτή μειώθηκε κατά 228,15 εκατ. ευρώ.

6.1.1.3. Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

Ως Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία θεωρούνται οι επενδύσεις της Κεντρικής Διοίκησης σε: α) οντότητες που δεν ταξινομούνται στις ελεγχόμενες, συγγενείς ή κοινοπραξίες, β) συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς, γ) μακροπρόθεσμοις τίτλους και δάνεια και δ) λοιπούς συμμετοχικούς τίτλους (Τράπεζα της Ελλάδος).

Η αξία τους αναλύεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 12
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία

	2021	2020	Μεταβολή	%
Λοιπές επενδύσεις σε μη εισηγμένες	696.655,57	668.681,51	27.974,06	4,18%
Λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες	98.473.340,81	83.295.855,10	15.177.485,71	18,22%
Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς	5.835.704.706,14	5.667.813.817,69	167.890.888,45	2,96%
Λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι	1.050.200.000,00	1.050.200.000,00	0,00	0,00%
Λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια	4.648.569,33	4.648.569,33	0,00	0,00%
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι (ΤτΕ)	29.982.087,20	28.030.590,40	1.951.496,80	6,96%
Επιστρεπτέα Προκαταβολή	2.895.382.180,70	2.069.116.451,70	826.265.729,00	39,93%
Σύνολο	9.915.087.539,75	8.903.773.965,73	1.011.313.574,02	11,36%

Όπως φαίνεται από τον ανωτέρω Πίνακα, παρουσιάζεται αύξηση κατά 1,01 δις ευρώ ή ποσοστό 11,36% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

στο γεγονός ότι αναγνωρίστηκε ως ανακτήσιμο ένα μέρος της Επιστρεπτέας Προκαταβολής που χορηγήθηκε σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου covid-19, ύψους 2,90 δις ευρώ περίπου, αυξημένο κατά 826,27 εκατ. ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Ειδικότερα, το συνολικό ποσό που διατέθηκε ως ενίσχυση με τη μορφή της Επιστρεπτέας Προκαταβολής σε επιχειρήσεις ανήλθε συνολικά κατά τη διετία 2020-2021 σε 8,26 δις ευρώ (5,54 και 2,72 δις ευρώ, αντίστοιχα). Από το ποσό αυτό, 3,8 δις ευρώ θεωρήθηκε ότι δεν επιστραφούν από τις επιχειρήσεις, διότι αυτές θα πληρούν τις προβλεπόμενες στο οικείο θεσμικό πλαίσιο προϋποθέσεις για τη μη επιστροφή της Προκαταβολής. Επίσης, πραγματοποιήθηκε απομείωση ύψους 1,55 δις ευρώ, καθώς εκτιμήθηκε ότι - λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών των πληττόμενων επιχειρήσεων - θα υπάρξει μερική αθέτηση της υποχρέωσης επιστροφής της Προκαταβολής. Το απομένον ποσό των 2,90 δις ευρώ είναι εκείνο που εμφανίζεται στον παραπάνω Πίνακα, το οποίο θα αναπροσαρμοσθεί κατά τα επόμενα έτη ανάλογα με τον ρυθμό επιστροφής της Επιστρεπτέας Προκαταβολής από τις επιχειρήσεις.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες κατηγορίες που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία» δεν υπάρχουν σημαντικές μεταβολές. Αναλυτικότερα:

(α) Οι λοιπές επενδύσεις σε μη εισηγμένες παρέμειναν στα ίδια σχεδόν επίπεδα με την προηγούμενη χρήση.

(β) Οι λοιπές επενδύσεις σε εισηγμένες παρουσιάζουν αύξηση ύψους 15,18 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 18,22%, η οποία οφείλεται σε διαφορές αποτίμησης, καθόσον κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης οικονομικής χρήσης δεν πραγματοποιήθηκαν ποσοτικά ουσιώδεις προσθήκες ή διαγραφές. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ύψος της μεταβολής οφείλεται σε διαφορά αποτίμησης της συμμετοχής στον ΟΤΕ, ύψους 15,07 εκατ. ευρώ περίπου.

(γ) Οι συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς παρουσιάζουν μικρή αύξηση ύψους 167,89 εκατ. ευρώ περίπου.

(δ) Οι λοιποί μακροπρόθεσμοι τίτλοι δεν παρουσιάζουν μεταβολή και αφορούν ένα ομόλογο της τράπεζας Eurobank ονομαστικής αξίας 950 εκατ. ευρώ και ένα ομόλογο της Attica Bank ονομαστικής αξίας 100,20 εκατ. ευρώ.

(ε) Τα λοιπά μακροπρόθεσμα δάνεια αφορούν δάνειο που έχει χορηγηθεί προς τη Δημοκρατία της Αλβανίας.

(στ) Οι λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι, οι οποίοι αφορούν συμμετοχή της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος, παρουσιάζουν αύξηση κατά 1,95 εκατ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται στη θετική διαφορά αποτίμησης σε σχέση με την προηγούμενη χρήση (διαφορά εύλογης αξίας).

<p>(α) Η επιμέτρηση των λοιπών μακροπρόθεσμων τίτλων και των λοιπών μακροπρόθεσμων δανείων της Κεντρικής Διοίκησης, ύψους 1,05 δις ευρώ και 4,65 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα, πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 - δηλαδή στην ονομαστική τους αξία - και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 18 της ΛΠΠΕ (επιμέτρηση στην εύλογη αξία ή στο αποσβέσιμο κόστος, κατά</p>

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

περίπτωση), διότι, κατά το ΓΛ.Κ., δεν ήταν εφικτή η ανάκτηση των σχετικών πληροφοριών. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2020) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(β) Δεν έχουν γνωστοποιηθεί στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων τα εγκεκριμένα αλλά μη εισέτι καταβληθέντα κεφάλαια σε Διεθνείς Οργανισμούς από το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να επιτευχθεί ορθότερη αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής θέσης της Κεντρικής Διοίκησης⁴⁹ (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

6.1.2. Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία

6.1.2.1. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που αναγνωρίστηκαν κατά την ημερομηνία αναφοράς πληρούν τον ορισμό του περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με την παρ. 14 της ΛΠΠΕ. Αυτά ανήλθαν σε 20,78 δις ευρώ έναντι 18,78 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση (2020), παρουσιάζοντας θετική μεταβολή κατά 2 δις ευρώ ή ποσοστό 10,68%.

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα απεικονίζονται και αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 13

Ταμειακά Διαθέσιμα και Ισοδύναμα			
Κατηγορία	2021	2020	Μεταβολή 2021 - 2020
Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ)	17.094.954.339,56	17.299.099.464,33	-204.145.124,77
Εμπορικές Τράπεζες	40.077.250,78	570.077.250,78	-530.000.000,00
Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων	713.706.640,53	856.510.925,70	-142.804.285,17
Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR)	2.890.423.685,67	11.704.241,96	2.878.719.443,71
Ταμειακά διαθέσιμα Δ.Ο.Υ.	44.572.377,55	41.116.953,48	3.455.424,07
Σύνολο	20.783.734.294,09	18.778.508.836,25	2.005.225.457,84

Όσον αφορά το υπόλοιπο των ταμειακών διαθεσίμων τα οποία τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), υπάρχει διαφορά ποσού 36 εκατ. ευρώ μεταξύ των λογ/σμών διαθεσίμων της Γενικής Λογιστικής με το υπόλοιπο των λογαριασμών της ΤτΕ. Συγκεκριμένα, το υπόλοιπο των ταμειακών διαθεσίμων όπως αυτό εμφανίζεται στους λογ/σμούς της ΤτΕ είναι κατά 36 εκατ. ευρώ μεγαλύτερο από το υπόλοιπο των

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ταμειακών διαθεσίμων όπως εμφανίζεται στους λογ/σμούς της Γενικής Λογιστικής και κατ' επέκταση στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

6.1.2.2. Απαιτήσεις

Για τις απομειώσεις των σωρευμένων απαιτήσεων της 31^{ης}.12.2021 προσδιορίστηκε ο Μέσος Όρος Εισπραξιμότητας για τις περιόδους 2017-2021. Το συνολικό ποσό των απομειώσεων που προέκυψε και το οποίο ανήλθε σε 115,06 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών απαιτήσεων, επιβάρυνε την Καθαρή Θέση των Πολιτών.

Ως απαιτήσεις αναγνωρίστηκαν τα ποσά που βεβαιώθηκαν από τις αρμόδιες αρχές (Δ.Ο.Υ. κ.λπ.), τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί και δεν έχουν διαγραφεί/παραγραφεί.

Λογιστικά, οι απαιτήσεις επιμετρώνται στο χρηματοοικονομικά ανακτήσιμο ποσό κατά το τέλος του οικονομικού έτους, δηλαδή εκείνο που εύλογα αναμένεται να εισπραχθεί. Πρακτικά, υπολογίζεται ένας συντελεστής εισπραξιμότητας της τελευταίας πενταετίας συμπεριλαμβανομένης της περιόδου αναφοράς, ο οποίος δηλώνει το ποσοστό των εισπραχθέντων στην κάθε περίοδο αναφοράς προς τις συνολικά υφιστάμενες απαιτήσεις κατά την προηγούμενη ημερομηνία αναφοράς. Στο τέλος υπολογίζεται ο μέσος όρος του εν λόγω συντελεστή της τελευταίας πενταετίας με βάση τον οποίο αναγνωρίζεται το εισπράξιμο ποσό το οποίο θα εγγραφεί ως απαιτήσεις στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης. Επισημαίνεται πάντως ότι η ανωτέρω επιμέτρηση δεν επηρεάζει τις έννομες διεκδικήσεις της Κεντρικής Διοίκησης έναντι τρίτων και δεν προδικάζει την τελική εισπραξιμότητα των εξατομικευμένων απαιτήσεων.

Κατ' εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου, από το σύνολο των απαιτήσεων που αναγνωρίστηκαν κατά την 31η.12.2021, οι οποίες ανήλθαν σε 119,09 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών απαιτήσεων, ως εισπράξιμο εγγράφηκε το ποσό των 4,03 δις ευρώ (έναντι 3,97 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση), μετά την αφαίρεση του απομειωθέντος, το οποίο ανήλθε σε 115,06 δις ευρώ.

Ο Συντελεστής Εισπραξιμότητας (Μέσος Όρος για τις περιόδους 2017-2021), ενδεικτικά, είναι 29,41% για τις απαιτήσεις από τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας (υψηλότερος συντελεστής), 11,60% για τις απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και μόλις 0,40% για τις απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Επίσης, στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης εγγράφηκαν και λοιπές απαιτήσεις συνολικού ποσού 4,33 δις ευρώ (έναντι 3,72 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση). Αυτές περιλαμβάνουν, κυρίως, ενδιάμεσους - δοσοληπτικούς λογαριασμούς διαχειριστών, καθώς και απαιτήσεις από μεταβιβάσεις προς το Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων covid-19.

Οι συνολικές απαιτήσεις κατά την ημερομηνία αναφοράς ανήλθαν σε 8,36 δις ευρώ, όπως προκύπτει από το άθροισμα του εισπράξιμου ποσού των 4,03 δις ευρώ και του ποσού των 4,33 δις ευρώ των λοιπών απαιτήσεων.

Οι Απαιτήσεις αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 14
Εισπράξιμο ποσό απαιτήσεων

Εισπράξιμο ποσό	2021	2020	Μεταβολή	Ποσοστό
Απαιτήσεις	4.026.589.169,20	3.972.541.224,04	54.947.045,16	1,36%
Λοιπές απαιτήσεις	4.329.832.746,40	3.715.566.851,46	614.265.894,94	16,53%
Σύνολο	8.356.421.915,60	7.688.108.075,50	668.313.840,10	8,69%

Από τον παραπάνω Πίνακα προκύπτει ότι κατά την περίοδο αναφοράς υπάρχει μία αύξηση των απαιτήσεων κατά 668 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 8,69%, οφειλόμενη κυρίως στις λοιπές απαιτήσεις.

Η αναγνώριση των απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 (εισπρακτέο ποσό κατά την επόμενη χρήση) και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 19 της ΛΠΠΕ, διότι, κατά το ΓΛ.Κ., για να καταστεί εφικτή η εφαρμογή των προβλεπομένων στη ΛΠΠΕ, είναι αναγκαία η αναδιάρθρωση και ο επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της Κεντρικής Διοίκησης, η οργάνωση των λογιστικών πρακτικών, η συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών και η κατάλληλη αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2020) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

6.1.2.3. Προκαταβολές

Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Προκαταβολές» της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης ανέρχεται σε 3,28 δις ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση ποσού 680,50 εκατ. ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση (2020).

Οι Προκαταβολές επιμετρώνται στο ανακτήσιμο ποσό τους. Στον λογαριασμό αυτό περιλαμβάνονται κατά κύριο λόγο: α) Οι «Προκαταβολές προσωπικού» ύψους 398,83 εκατ. ευρώ, όπου αναγνωρίζεται η μισθοδοσία του προσωπικού και οι καταβαλλόμενες από την Κεντρική Διοίκηση συντάξεις, που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις προκαταβάλλονται και β) οι «Προκαταβολές σε δημόσιους διαχειριστές» ύψους 2,50 δις ευρώ, όπου αναγνωρίζονται τα ποσά που έχουν τεθεί στη διάθεση δημοσίων υπηρεσιών, υπό την ευθύνη υπολόγων διαχειριστών (μέσω παγίων προκαταβολών ή χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής) και δεν αναγνωρίζονται ως ταμειακά διαθέσιμα.

6.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

6.2.1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι κατηγορίες «Πληρωτέες υποχρεώσεις» και «Άλλες υποχρεώσεις».

6.2.1.1. Πληρωτέες υποχρεώσεις

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες αναγνωρίστηκαν με βάση τα στοιχεία του Μητρώου Δεσμεύσεων. Αυτό σημαίνει ότι οι υποχρεώσεις από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών αναγνωρίζονται με τη λήψη τιμολογίου ή ισοδύναμου παραστατικού⁵⁰ που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής.

Σύμφωνα, όμως, με την παρ. 27 της ΛΠΠΕ, η οποία δεν εφαρμόστηκε εν προκειμένω, η υποχρέωση καθίσταται δεδουλευμένη όταν η οντότητα αποκτά έλεγχο επί των αγαθών ή λαμβάνει τις υπηρεσίες. Ο έλεγχος επί των αγαθών, κατά (μαχητό) τεκμήριο, προκύπτει κατά τη διαπιστωμένη φυσική παραλαβή τους. Επομένως, βάσει της ΛΠΠΕ, η υποχρέωση αναγνωρίζεται ως δεδουλευμένη με τη φυσική παραλαβή των αγαθών ή τη λήψη των υπηρεσιών, καθίσταται δε πληρωτέα με τη λήψη του τιμολογίου ή ισοδύναμου παραστατικού.

Όσον αφορά τις υποχρεώσεις από κοινωνικές παροχές, επιδοτήσεις και μεταβιβάσεις, αυτές αναγνωρίζονται όταν η Κεντρική Διοίκηση δεσμεύεται για την καταβολή τους.

Τέλος, για τις υποχρεώσεις από τόκους, δεν εφαρμόστηκε η παρ. 25 της ΛΠΠΕ για τον υπολογισμό αυτών με τη μέθοδο του αποτελεσματικού επιτοκίου, που προϋποθέτει την

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία, μειωμένη με τα κόστη συναλλαγής, και τη μεταγενέστερη επιμέτρηση στο αποσβέσιμο κόστος των δανείων, ομολόγων κ.λπ., λόγω των οποίων οφείλονται οι τόκοι.

Οι πληρωτέες υποχρεώσεις, που ανήλθαν κατά την περίοδο αναφοράς σε 13,50 δις ευρώ, σημειώνοντας αύξηση ύψους 950 εκατ. ευρώ έναντι του προηγούμενου έτους, αναλύονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 15
Πληρωτέες υποχρεώσεις

Κατηγορία	2021	2020	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από κοινωνικές παροχές	3.687.711,32	3.687.711,32	0,00
Υποχρεώσεις από μεταβιβάσεις	10.883.364,80	10.883.364,80	0,00
Υποχρεώσεις από αγορές αγαθών & υπηρεσιών	79.373.313,63	79.327.189,65	46.123,98
Υποχρεώσεις από επιδοτήσεις	8.356.616,04	8.356.616,04	0,00
Υποχρεώσεις από τόκους	13.395.314.535,82	12.445.373.355,25	949.941.180,57
Σύνολο πληρωτέων υποχρεώσεων	13.497.615.541,61	12.547.628.237,06	949.987.304,55

(α) Η επιμέτρηση των πληρωτέων υποχρεώσεων από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών και από τόκους δεν πραγματοποιήθηκε με βάση τα οριζόμενα στις παρ. 27 και 25 της ΛΠΠΕ, αντίστοιχα, διότι, κατά το Γ.Λ.Κ., απαιτείται η προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος και των λογιστικών πρακτικών. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2020) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

(β) Σύμφωνα με το Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων, η αναγνώριση των υποχρεώσεων πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία του Μητρώου Δεσμεύσεων. Εντούτοις, προκειμένου για το τμήμα των υποχρεώσεων που συμπεριλαμβάνονται στο Μητρώο Δεσμεύσεων (από αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών), δεν κατέστη δυνατή η συμφωνία των ποσών τους με τα αντίστοιχα υπόλοιπα του Μητρώου, λόγω ελλιπούς τεκμηρίωσης από το Γ.Λ.Κ..

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

6.2.1.2. Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 16
Άλλες Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2021	2020	Μεταβολή
Υποχρεώσεις από απορρίψεις μισθοδοσίας	391.175,53	391.175,53	0,00
Λοιπές υποχρεώσεις	258.530.568,93	193.555.676,68	64.974.892,25
Σύνολο	258.921.744,46	193.946.852,21	64.974.892,25

Οι υποχρεώσεις από καταβολή μισθοδοσίας αφορούν ποσά τα οποία επιστρέφουν στους λογαριασμούς της Κεντρικής Διοίκησης λόγω προβλημάτων στους τραπεζικούς λογαριασμούς των δικαιούχων.

Στις λοιπές υποχρεώσεις περιλαμβάνονται υποχρεώσεις από εισφορές στο Ν.Α.Τ.Ο. για την πραγματοποίηση δαπανών σε εγκαταστάσεις του στην Ελλάδα, καθώς και υποχρεώσεις από εισπράξεις ποσών για λογαριασμό τρίτων, που στη συνέχεια αποδίδονται σε αυτούς.

6.2.1.3. Παροχές σε εργαζόμενους

Στην κατηγορία αυτή αναγνωρίζονται οι δεδουλευμένες υποχρεώσεις από μισθοδοσία εργαζομένων. Κατά την ημερομηνία αναφοράς το ποσό των υποχρεώσεων αυτών ανήλθε σε 1,72 εκατ. ευρώ, χωρίς να παρουσιάζει μεταβολή σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

6.2.2. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Η Κεντρική Διοίκηση συνάπτει συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων (currency swaps) και επιτοκίου (interest rate swaps) με τη μορφή παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων⁵¹, με σκοπό την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού και επιτοκιακού κινδύνου

Κατά την ημερομηνία αναφοράς (31.12.2021), τα παράγωγα επιμετρήθηκαν στην εύλογη αξία τους, σύμφωνα με την παρ. 24 της ΛΠΠΕ, η οποία ανήλθε σε -5,1 δις ευρώ (αρνητική εύλογη αξία), έναντι -8,9 δις ευρώ κατά την προηγούμενη περίοδο (31.12.2020). Η θετική διαφορά, ύψους 3,85 δις ευρώ, αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα.

Στον Πίνακα που ακολουθεί απεικονίζεται η συμφωνία του λογαριασμού «Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα» και, ειδικότερα, η επιμέτρηση των παραγώγων κατά τον Ισολογισμό έναρξης (1.1.2021) και κατά την ημερομηνία αναφοράς (31.12.2021), καθώς

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

και οι σχετικές εισπράξεις και πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν εντός της περιόδου αναφοράς.

Πίνακας 17
Λογαριασμός «Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα»
(Ποσά σε ευρώ)

Λογαριασμός "Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Μέσα"	
Εύλογη αξία παραγώγων Ισολογισμού Έναρξης (1/1/2021)	-8.967.000.000,00
Εισπράξεις περιόδου αναφοράς	-684.451.256,19
Πληρωμές περιόδου αναφοράς	2.086.798.063,74
Διαφορά εύλογης αξίας της 31/12/2021 (με ισόποση μείωση των αποτελεσμάτων)	2.446.326.549,37
Εύλογη αξία παραγώγων της 31/12/2021	-5.118.326.643,08

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων (ως υποχρέωση) της 31ης.12.2021 εμφανίζεται μειωμένη κατά 3,85 δις ευρώ, με τη μεταβολή αυτή να οφείλεται στην αύξηση του κυμαινόμενου επιτοκίου δανεισμού σε σχέση με το έτος 2020, που συνεπάγεται τη μείωση του πρόσθετου κόστους των συμφωνιών ανταλλαγής κυμαινόμενου - σταθερού επιτοκίου.

6.2.3. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης συνιστά το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών υποχρεώσεων αυτής, όπως εμφανίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, ανερχόμενες σε 417,96 δις ευρώ.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

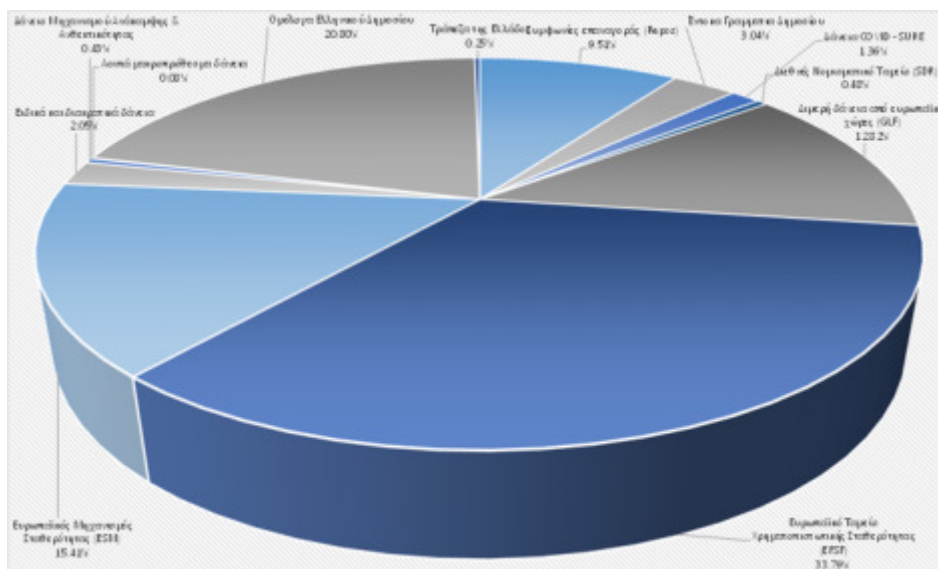
Πίνακας 18
(Ποσά σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιο Χρέος ⁵²	31/12/2021	31/12/2020	Μεταβολή	% Μεταβολή	% επί του συνόλου ΔΧ 2021
Είδος Υποχρέωσης	[1]	[2]	[3]=[1]-[2]	[4]=[3]/[2]	
Χρεωστικοί τίτλοι	92.594,01	78.680,80	13.913,21	17,68%	23,84%
Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	11.800,00	11.801,29	-1,29	-0,01%	3,04%
Έντοκα γραμμάτια	11.800,00	11.801,29	-1,29	-0,01%	3,04%
Μακροπρόθεσμοι τίτλοι	80.794,01 ⁵³	66.879,51 ⁵⁴	13.914,50	20,81%	20,80%
Δάνεια	295.867,39	295.432,21	435,19	0,15%	76,16%
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	36.957,00	35.356,50	1.600,50	4,53%	9,51%
Μακροπρόθεσμα δάνεια ⁵⁵	258.910,39	260.075,71	-1.165,31	-0,45%	66,65%
Έναντι εσωτερικού	1.152,54	1.635,53	-482,99	-29,53%	0,30%
Έναντι εξωτερικού (ΕΤΧΣ/ΕΜΣ/ΔΝΤ/Λοιπά)	257.757,85	258.440,18	-682,33	-0,26%	66,35%
Γενικό σύνολο	388.461,40	374.113,01	14.348,40	3,84%	100,00%

Την 31η.12.2021 το υπόλοιπο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης⁵⁶ ανήλθε σε 388,46 δις ευρώ και είναι αυξημένο σε σχέση με εκείνο των 374,11 δις ευρώ του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά 14,35 δις ευρώ ή ποσοστό 3,84%.

Γράφημα 4
Ανάλυση Δημοσίου Χρέους Κεντρικής Διοίκησης ανά Φορέα Δανεισμού

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Η μεσοσταθμική διάρκεια του νέου δανεισμού για το έτος 2021 διαμορφώθηκε στα 9,8 έτη, έναντι διάρκειας 10 ετών για το έτος 2020, ενώ το μεσοσταθμικό κόστος του νέου δανεισμού - εκτός των τίτλων με συμφωνία επαναγοράς (repos) - ανήλθε σε 0,32%, έναντι κόστους 0,96% το έτος 2020.

Το μεσοσταθμικό κόστος εξυπηρέτησης του χρέους το έτος 2021, σε ταμειακή βάση, ανήλθε σε 1,57% (2020:1,72%), η δε μεσοσταθμική διάρκειά του διαμορφώθηκε στα 18,7 έτη (2020:19,43 έτη).

Το μερίδιο των μεσομακροπρόθεσμων υποχρεώσεων στο τέλος του έτους 2021 αποτελεί το 87,50% του συνολικού χαρτοφυλακίου, με τον επίσημο τομέα να κατέχει το 77% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης με μέσο σταθμικό επιτόκιο 0,7% .

Λόγω της διευρυμένης χρήσης χρηματοοικονομικών παραγώγων, η συμμετοχή των υποχρεώσεων κυμαινόμενου επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους μειώθηκε στο 1,16% (2020: 3,26%), με αποτέλεσμα τον περαιτέρω περιορισμό του επιτοκιακού κινδύνου. Εντούτοις, καθόσον το τρίμηνο ευρίβορ (κυμαινόμενο επιτόκιο δανεισμού) εξακολούθησε κατά την περίοδο αναφοράς να έχει αρνητικές αποδόσεις, οι ανταλλαγές κυμαινόμενου - σταθερού επιτοκίου επιβαρύνθηκαν με πρόσθετο κόστος.

Το απόθεμα (stock) των εντόκων γραμματίων μειώθηκε κατά 1 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος, με συνέπεια στο τέλος του έτους 2021 να διαμορφωθεί σε 11,80

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

δισ ευρώ, ενώ το απόθεμα των τίτλων με συμφωνία επαναγοράς (gepos) αυξήθηκε κατά 1,6 δισ ευρώ και στο τέλος του 2021 διαμορφώθηκε σε 36,96 δισ ευρώ.

Η αρχική αναγνώριση και η μεταγενέστερη επιμέτρηση των υποχρεώσεων που σχετίζονται με το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη λογιστική πολιτική που ίσχυε κατά την 31^η.12.2018 και όχι με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 25 της ΛΠΠΕ, διότι, σύμφωνα με το Γ.Λ.Κ., απαιτούνται προσαρμογές στις λογιστικές πρακτικές και στα πληροφοριακά συστήματα. Ωστόσο, στο Προσάρτημα δεν περιέχεται γνωστοποίηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο αναφοράς σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρήση (2020) ως προς το ζήτημα αυτό, ούτε γίνεται επίκληση συγκεκριμένης χρονολογίας, έστω κατ' εκτίμηση, όπου θα έχει επιτευχθεί η προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας Λογιστικής Πολιτικής (βλ. και παρ. 45 και 46 της ΛΠΠΕ).

6.2.3.1. Σχέση Δημοσίου Χρέους και Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ)

Ο «Δείκτης Χρέους/ΑΕΠ» βελτιώθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς (2021), καθώς ανήλθε σε ποσοστό 213,82% έναντι 226,17% το έτος 2020. Το αποτέλεσμα αυτό υπερβαίνει τη σχετική πρόβλεψη του Προϋπολογισμού, καθώς τα μεγέθη του δημόσιου χρέους και του ΑΕΠ που είχαν προβλεφθεί για το 2021 θα οδηγούσαν σε ΔΧ/ΑΕΠ=218,81%.

Οι Μικτές Χρηματοδοτικές Ανάγκες (ΜΧΑ)⁵⁷ του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά το έτος 2021 (εξαιρουμένου του αποθέματος του βραχυπρόθεσμου χρέους εντόκων και gepos) ανήλθαν σε 25,81 δισ ευρώ και είναι μικρότερες κατά 21,96% σε σχέση με εκείνες του 2020 (33,07 δισ ευρώ). Ανάγονται ποσοστιαία σε 14,20% του ΑΕΠ το 2021, δείκτης που είναι μικρότερος του ενδεδειγμένου 15%⁵⁸ και μειωμένος σε σχέση με το οικονομικό έτος 2020 (ΜΧΑ/ΑΕΠ=19,99%).

Η σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης σε σχέση με το ΑΕΠ από το 2010 έως το 2021, ως «Δείκτης Πιστωτικής Επιβάρυνσης της Εθνικής Οικονομίας», παρουσιάζεται στον Πίνακα 5 του Παραρτήματος Ι.

Η πιστοληπτική ικανότητα της Χώρας, σύμφωνα με τις σχετικές εκτιμήσεις των Διεθνών Οίκων Αξιολόγησης, εμφανίζεται βελτιωμένη και μάλιστα με σταθερή ή και θετική προοπτική, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 6 του Παραρτήματος Ι.

Ο δείκτης Δημοσίου Χρέους/ΑΕΠ την 31η.12.2021 υπολογίστηκε σε ποσοστό 213,82%, γεγονός που υποδηλώνει ότι το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης παραμένει - όπως και το προηγούμενο έτος - υπερδιπλάσιο του ΑΕΠ.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

6.2.4. Άλλες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ανάλυση των άλλων μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 19
Άλλες Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2021	2020	Μεταβολή
Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDRs)	3.849.003.518,16	926.191.352,24	2.922.812.165,92
Κέρματα σε κυκλοφορία	58.912.472,48	43.803.468,20	15.109.004,28
Υποχρεώσεις στην ΤτΕ για συμμετοχή στο κεφάλαιο του ΔΝΤ	4.564.367.360,95	4.400.171.513,67	164.195.847,28
Σύνολο	8.472.283.351,59	5.370.166.334,11	3.102.117.017,48

Στον λογαριασμό «Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDRs) εμφανίζεται η υποχρέωση της Κεντρικής Διοίκησης προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο από Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, η οποία παρουσιάζει θετική μεταβολή ποσού 2,92 δις ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος. Η ανωτέρω μεταβολή οφείλεται στην αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου Διοικητών της 2.8.2021

6.2.5. Προβλέψεις

Σύμφωνα με την παρ. 11 της ΛΠΠΕ, η Κεντρική Διοίκηση κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου οφείλει να αναπτύξει το λογιστικό της σύστημα ώστε να καταρτίσει μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων που απορρέουν από τους σημαντικότερους χρηματοοικονομικούς κινδύνους (π.χ. εισπραξιμότητα απαιτήσεων, καταπτώσεις εγγυήσεων, δικαστικές διεκδικήσεις τρίτων), για τους οποίους θα πρέπει να αναγνωρίζονται οι αναλογούσες απομειώσεις και προβλέψεις. Συναφώς, στην παρ. 33 της ΛΠΠΕ ορίζεται ότι η Κεντρική Διοίκηση αναγνωρίζει προβλέψεις για υποχρεώσεις που αφορούν την περίοδο αναφοράς, οι οποίες βαρύνουν τα αποτελέσματα και, περαιτέρω, γνωστοποιεί τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις και τα ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, χωρίς όμως να τα αναγνωρίζει.

Κατά την περίοδο αναφοράς δεν προέκυψε ότι έχουν καταρτισθεί μητρώα παρακολούθησης ζημιών και υποχρεώσεων και, συνεπώς, δεν έχουν υπολογισθεί και αναγνωρισθεί τυχόν προβλέψεις από καταπτώσεις εγγυήσεων ή δικαστικές διεκδικήσεις τρίτων. Συναφώς, στο Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων δεν

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

περιέχεται οποιαδήποτε γνωστοποίηση ενδεχόμενων υποχρεώσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Σε σχέση με τα ανωτέρω αναφέρεται ενδεικτικά ότι:

(α) Το ανεξόφλητο υπόλοιπο των δανείων που έχουν δοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθε την 31^η.12.2021 σε 28,84 δις ευρώ. Ειδικά οι εγγυήσεις που χορηγήθηκαν σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων⁵⁹ στο πλαίσιο του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» ανήλθαν κατά την ίδια ημερομηνία σε 18,56 δις ευρώ. Για τα ποσά αυτά δεν αναγνωρίστηκαν προβλέψεις για καταπτώσεις εγγυήσεων ούτε υπάρχει σαφής ισχυρισμός της Κεντρικής Διοίκησης περί της ανυπαρξίας κινδύνου κατάπτωσης έστω μέρους των εγγυήσεων αυτών. Συναφώς σημειώνεται ότι κατά την τελευταία πενταετία οι καταπτώσεις από εγγυήσεις ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 611,13 εκατ. ευρώ.

(β) Η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ Α.Ε.) είναι άμεση θυγατρική της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ Α.Ε.), της οποίας μέτοχος σε ποσοστό 100% είναι το Ελληνικό Δημόσιο. Σύμφωνα με το Προσάρτημα των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της ΕΤΑΔ οικονομικού έτους 2020⁶⁰, εκκρεμούν σε βάρος της Διαιτητικές Αποφάσεις επί αγωγών της εταιρείας ΑΤΤΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ Α.Ε. (τις οποίες άσκησε μαζί με τις εταιρείες ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε. και ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΛΙΟΣ Α.Ε.) για επιδικασθέντα ποσά συνολικού ύψους 573 εκατ. ευρώ περίπου, χωρίς τους αναλογούντες τόκους⁶¹. Ενώσει της νομικής σχέσης του Ελληνικού Δημοσίου με την ΕΤΑΔ Α.Ε. και την ΕΕΣΥΠ Α.Ε., δεν προκύπτει ότι έχουν αξιολογηθεί από την Κεντρική Διοίκηση τυχόν ενδεχόμενες υποχρεώσεις της λόγω των ως άνω δικαστικών διεκδικήσεων ούτε υπάρχει εκτίμηση ότι από την ανωτέρω αιτία δεν μπορεί να προκύψει οποιαδήποτε υποχρέωση για το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς στο Προσάρτημα δεν περιέχεται κάποια σχετική γνωστοποίηση.

6.2.6 Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου

Το ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείων, που έχουν δοθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ανήλθε την 31^η.12.2021 στο ποσό των 28,84 δις ευρώ, αυξημένο κατά 14,61 δις ευρώ ή ποσοστό 102,63% έναντι του προηγούμενου έτους (2020), κατά το οποίο είχε διαμορφωθεί στο ποσό των 14,23 δις ευρώ.

Στο υπόλοιπο αυτό περιλαμβάνονται κυρίως εγγυήσεις συνολικού ποσού 18,56 δις ευρώ σε τιτλοποιήσεις απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ», από το οποίο 16,26 δις ευρώ αφορούν σε εγγυήσεις που χορηγήθηκαν εντός της περιόδου αναφοράς (2021).

Τα υπόλοιπα των εγγυήσεων απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 20

Υπόλοιπα των Εγγυήσεων που έχει αναλάβει το Ελληνικό Δημόσιο

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ανά κατηγορία δανειοληπτών

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΕΔ ΓΙΑ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΗΝ 31.12.2021		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ	ΥΨΟΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ	% ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ & ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	4.793.756.074,63 €	16,62%
ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕ ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ από τη Δ/ση Κρατικών Εγγυήσεων και Κίνησης Κεφαλαίων καθώς αφορούν ομόλογα που αναλήφθηκαν στα πλαίσια του από PSI+.	91.328.558,24 €	0,32%
ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΑΓΡΟΤΕΣ & ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	3.065.006.918,09 €	10,63%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΣΕ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ "ΗΡΑΚΛΗΣ"	18.560.227.930,80 €	64,35%
ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ EUROPEAN INVESTMENT BANK (ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ)	1.635.527.681,64 €	5,67%
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΝΕΡΓΙΑΣ "SURE"	352.996.758,77 €	1,22%
ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ COVID-19	342.618.750,00 €	1,19%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	28.841.462.672,17 €	100,00%

Η αύξηση κατά 102,63% του ανεξόφλητου υπολοίπου δανείων υπέρ των οποίων έχει εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο έως την 31^η.12.2021, συγκριτικά με το 2020, οφείλεται σε νέες παρασχεθείσες εγγυήσεις συνολικού ποσού 16,26 δις ευρώ υπέρ τιτλοποιημένων απαιτήσεων πιστωτικών ιδρυμάτων στα πλαίσια του προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ». Οι εγγυήσεις αυτές εμπεριέχουν δημοσιονομικούς κινδύνους που πηγάζουν από το ενδεχόμενο κατάπτωσης της εγγύησης, ενώ εφαρμόζονται στο πλαίσιο προγραμμάτων με σκοπό τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τελούν υπό την έγκριση και τη σύμφωνη γνώμη των αρμοδίων ευρωπαϊκών θεσμών και εποπτικών μηχανισμών.

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ
31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2021	Από 1.1. έως 31.12.2020
Έσοδα		
Φόροι	45.466.953.513,45	40.924.250.441,49
Κοινωνικές εισφορές	54.656.175,70	54.332.463,67
Μεταβιβάσεις	8.840.946.810,22	7.813.648.216,50
Πωλήσεις	610.124.745,78	569.671.868,36
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	4.108.114.286,41	8.866.591.914,18
Σύνολο εσόδων	59.080.795.531,56	58.228.494.904,20
Έξοδα		
Παροχές σε εργαζόμενους	(10.614.935.542,97)	(10.434.978.112,84)
Κοινωνικές παροχές	(427.692.673,46)	(186.979.145,28)
Μεταβιβάσεις	(44.944.166.707,67)	(45.047.503.634,88)
Αναλώσεις αγαθών και υπηρεσιών	(2.245.537.681,67)	(1.929.488.108,90)
Επιδότησεις	(1.308.361.943,54)	(1.084.863.869,22)
Τόκοι	(5.824.159.972,00)	(5.946.062.765,26)
Λοιπές δαπάνες	(52.760.646,79)	(29.105.916,40)
Αποσβέσεις	(2.741.181.054,64)	(989.074.556,64)
Σύνολο Εξόδων	(68.158.796.222,74)	(65.648.056.109,42)
Λειτουργικό αποτέλεσμα	(9.078.000.691,18)	(7.419.561.205,22)
Λοιπά έσοδα και κέρδη		1.519.003.290,72
Λοιπά έξοδα και ζημιές		(16.695.360.179,94)
Αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημιές	(2.845.827.808,80)	(15.176.356.889,22)
Καθαρό πλεόνασμα ή έλλειμμα περιόδου	(11.923.828.499,98)	(22.595.918.094,44)

Έκθεση επί του Απολογισμού και του Ισολογισμού (2021)

Κατά το οικονομικό έτος 2021, το αποτέλεσμα από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώθηκε σε έλλειμμα ύψους 9,08 δις ευρώ, αυξημένο κατά 1,66 δις ευρώ ή ποσοστό 22,36% σε σύγκριση με το οικονομικό έτος 2020, κατά το οποίο εμφανιζόταν αντίστοιχο έλλειμμα ύψους 7,42 δις ευρώ. Η αρνητική αυτή μεταβολή αυτή οφείλεται στο ότι ενώ το σύνολο των εσόδων παρουσιάζει μία μικρή αύξηση ύψους 852 εκατ. ευρώ, τα έξοδα αυξήθηκαν κατά 2,51 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Το αποτέλεσμα από λοιπά έσοδα και κέρδη/έξοδα και ζημίες εμφανίζεται αρνητικό κατά το ποσό των 2,84 δις ευρώ, είναι όμως βελτιωμένο κατά 12,33 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Κατ' επέκταση, οι συνολικές ζημίες της χρήσης 2021 ανήλθαν σε 11,92 δις ευρώ, μειωμένες κατά 10,67 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Το καθαρό έλλειμμα κατά το έτος 2021 ανήλθε σε 11,92 δις ευρώ, μειωμένο κατά 47,23% σε σχέση με το έλλειμμα των 22,59 δις ευρώ το έτος 2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2021

(σε ευρώ)	2021	2020
Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες		
Εισπράξεις		
Εισπράξεις από φόρους	43.181.498.527,50	37.732.126.964,26
Εισπράξεις από κοινωνικές εισφορές	55.318.981,40	54.332.606,37
Εισπράξεις από μεταβιβάσεις	8.711.763.516,62	6.556.833.994,34
Εισπράξεις από πωλήσεις	597.629.745,61	534.771.862,07
Εισπράξεις από λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.371.329.126,50	2.552.115.444,91
Σύνολο Εισπράξεων	54.917.537.897,63	47.430.180.871,94
Πληρωμές		
Πληρωμές για παροχές σε εργαζόμενους	(10.614.926.018,11)	(10.434.912.466,60)
Πληρωμές για κοινωνικές παροχές	(427.792.389,30)	(191.173.988,59)
Πληρωμές για μεταβιβάσεις	(46.457.122.410,93)	(50.522.679.449,38)
Πληρωμές για αγορές αγαθών και υπηρεσιών	(2.278.448.983,63)	(2.009.169.502,61)
Πληρωμές για επιδοτήσεις	(1.308.361.943,54)	(1.084.004.605,95)
Πληρωμές για τόκους	(4.873.461.617,66)	(4.773.762.741,19)
Πληρωμές για λοιπά έξοδα	(52.760.646,79)	(29.105.916,40)
Σύνολο Πληρωμών	(66.012.874.009,96)	(69.044.808.670,72)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(312.419.887,89)	(236.395.222,14)
Καθαρές ταμειακές ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(11.407.754.000,22)	(21.851.023.020,92)
Ταμειακές ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες		
Πληρωμές για απόκτηση παγίων	(3.408.280.446,76)	(1.132.837.445,96)
Εισπράξεις από πώληση παγίων	4.473.029,05	7.618.768,63
Πληρωμές για απόκτηση επενδύσεων	(413.176.399,45)	(117.269.267,59)
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων	873.907.794,01	33.174.337,09
Καθαρές ταμειακές ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες	(2.943.076.023,15)	(1.209.313.607,83)
Καθαρές ταμειακές ροές από ε Λειτουργικές & Επενδυτικές Δραστηριότητες	(14.350.830.023,37)	(23.060.336.628,75)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από δάνεια	1.136.487.466.654,54	1.310.913.690.103,58
Εξοφλήσεις δανείων	(1.120.381.327.403,50)	(1.293.410.167.857,33)
Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές)	15.109.004,28	17.750.000,00
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	16.121.248.255,32	17.521.272.246,25
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	1.770.418.231,95	(5.539.064.382,50)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου	18.778.508.836,25	24.169.796.158,00
Συναλλαγματικές διαφορές	63.330.683,12	(498.670,70)
Διαθέσιμα εξ απογραφής	171.476.542,77	148.275.731,45
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στη λήξη της περιόδου	20.783.734.294,09	18.778.508.836,25

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης παρουσιάζουν συνολικό έλλειμμα 14,35 δις ευρώ, μειωμένο κατά 8,71 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Οι καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζουν πλεόνασμα 16,12 δις ευρώ, έναντι αντίστοιχου πλεονάσματος 17,52 δις ευρώ κατά την προηγούμενη χρήση.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης για το οικονομικό έτος 2021 παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο και ανέρχονται σε -11,41 δις ευρώ, είναι όμως βελτιωμένες κατά 10,44 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Οι καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες παραμένουν αρνητικές (-2,94 δις ευρώ) και μάλιστα εμφανίζουν επιπλέον αύξηση κατά 1,73 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Στις καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρουσιάζεται σημαντικό πλεόνασμα (16,12 δις ευρώ), το οποίο όμως είναι μειωμένο κατά 1,4 δις ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών, όπως υποβλήθηκε αρχικά, εντοπίστηκαν λάθη και παραλείψεις, βάσει των οποίων το Γ.Λ.Κ. προέβη στην οίκοθεν τροποποίηση και επανυποβολή της, ώστε να απεικονίζονται με ορθό τρόπο οι ταμειακές εισροές και εκροές της χρήσης 2021.

Πιο συγκεκριμένα:

(α) Ποσό ύψους 2,82 δις ευρώ, το οποίο αφορούσε σε εισπράξεις από τα ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (SDRs ALLOCATION), δεν είχε καταγραφεί στο κονδύλι «Εισπράξεις από δάνεια», με αποτέλεσμα οι ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες να εμφανίζονται ισόποσα υποεκτιμημένες.

(β) Στο κονδύλι «Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα» απεικονιζόταν λανθασμένα έλλειμμα ύψους 5,47 δις ευρώ, ενώ το ορθό θα έπρεπε να είναι πλεόνασμα ύψους 1,77 δις ευρώ.

γ) Στο κονδύλι «Διαθέσιμα εξ απογραφής» απεικονιζόταν λανθασμένα ποσό ύψους 7,42 δις ευρώ, το οποίο εγγράφηκε προκειμένου να αντισταθμίσει τις παραλείψεις και τα λάθη των ανωτέρω περιπτώσεων (α) και (β), ώστε να συμφωνηθούν τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου, όπως αυτά απεικονίζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Επίσης, στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών εντοπίστηκαν κονδύλια τα οποία δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθούν, λόγω ελλιπούς τεκμηρίωσης από το Γ.Λ.Κ.. Πρόκειται για τα εξής ποσά:

(α) Ποσό ύψους 312,42 εκατ. ευρώ, το οποίο εμφανίζεται στο κονδύλι «Λοιπά (Εισπράξεις & Πληρωμές) από Λειτουργικές Δραστηριότητες».

(β) Ποσό ύψους 171,48 εκατ. ευρώ, το οποίο εμφανίζεται στο κονδύλι «Διαθέσιμα εξ απογραφής».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών Έτους 2021 (σε ευρώ)

(σε ευρώ)	Σωρευμένο πλεόνασμα /(έλλειμμα)	Σύνολο Καθαρής Θέσης
Υπόλοιπα 1.1.2020	(318.130.045.603,74)	(318.130.045.603,74)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(22.595.918.094,44)	(22.595.918.094,44)
Διαφορές απογραφής	158.477.297,50	158.477.297,50
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2020	(340.567.486.400,68)	(340.567.486.400,68)
Διαφορές απογραφής	0,00	0,00
Σύνολο καθαρής θέσης (απογραφή έναρξης) 1.1.2021	(340.567.486.400,68)	(340.567.486.400,68)
Πλεόνασμα/έλλειμμα περιόδου	(11.923.828.499,98)	(11.923.828.499,98)
Διαφορές απογραφής	310.531.283,47	310.531.283,47
Σύνολο καθαρής θέσης 31.12.2021	(352.180.783.617,19)	(352.180.783.617,19)

Η Καθαρή Θέση Πολιτών διαμορφώνεται σε αρνητική κατά το ποσό των 352,18 δις ευρώ, επιβαρυνμένη σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση κατά 11,61 δις ευρώ.

Η επιβάρυνση αυτή αντανακλά κατά βάση το καθαρό έλλειμμα της περιόδου, το οποίο ανήλθε σε 11,92 δις ευρώ, λόγω κυρίως των υψηλών εγχώριων μεταβιβάσεων, των σημαντικών απομειώσεων των απαιτήσεων, καθώς επίσης και των αυξημένων, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, αγορών παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης, αναγνωρίστηκαν και διαφορές απογραφής ύψους 310,53 εκατ. ευρώ, οι οποίες επηρεάζουν θετικά την Καθαρή Θέση και αφορούν αναγνώριση διαθεσίμων της Κεντρικής Διοίκησης στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα οποία δεν παρακολουθούνται αναλυτικά.

Στο κονδύλι "Διαφορές Απογραφής" της Κατάστασης Μεταβολών της Καθαρής Θέσης Πολιτών 2021 περιλαμβάνεται ποσό ύψους 147,73 εκατ. ευρώ με την περιγραφή «Λοιπές αναγνωρίσεις που δεν παρακολουθούνται αναλυτικά», το οποίο δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί, λόγω ελλιπούς τεκμηρίωσης της σχετικής εγγραφής από το Γ.Λ.Κ..

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, αφού έλαβε υπόψη:

Ως προς τον Απολογισμό του οικονομικού έτους 2021, τις εκθέσεις δημοσιονομικών επιδόσεων και τα αποτελέσματα των ελέγχων των απολογιστικών στοιχείων και των συστημάτων δημοσιονομικής διαχείρισης που διενήργησαν για το οικονομικό έτος αυτό οι αρμόδιες Υπηρεσίες του στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Ως προς τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) του Κράτους της 31ης.12.2021 και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από την εξέταση των τηρούμενων από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους λογιστικών αρχείων.

Αποφαίνεται:

Υπέρ της ορθότητας και αξιοπιστίας του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2021, καθώς και του Ισολογισμού (Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του Κράτους της 31ης.12.2021, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που διατυπώνονται στα επιμέρους Κεφάλαια της Έκθεσης αυτής.

Συστήνει:

Την ανάληψη των κατάλληλων δράσεων επίσπευσης της Λογιστικής Μεταρρύθμισης, ώστε να διασφαλισθεί η τήρηση της 1ης.1.2025 ως ημερομηνίας όπου η Κεντρική Διοίκηση θα έχει υιοθετήσει και θα εφαρμόζει πλήρως το νέο λογιστικό πλαίσιο (π.δ. 54/2018).